

**An Bhruiséil, 13 Meitheamh 2025
(OR. en)**

**10274/25
ADD 7**

**Comhad Idirinstitiúideach:
2025/0163(NLE)**

**AELE 52
CH 18
MI 395
SPACE 47**

NÓTA CLÚDAIGH

ó:	Ardrúnaí an Choimisiúin Eorpaigh, arna s(h)íniú ag Martine DEPREZ, Stiúrthóir
dáta a fuarthas:	13 Meitheamh 2025
chuig:	Thérèse BLANCHET, Ardrúnaí Chomhairle an Aontais Eorpaigh
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2025) 308 iarscríbhinn
Ábhar:	IARSCRÍBHINN a ghabhann leis an Togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le síniú, thar ceann an Aontais Eorpaigh, pacáiste leathain comhaontuithe chun an caidreamh déthaobhach le Cónaidhm na hEilvéise a chomhdhlúthú, a dhoimhniú agus a leathnú, agus maidir le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe maidir leis na téarmaí agus na coinníollacha a bhaineann le rannpháirtíocht Chónaidhm na hEilvéise i nGníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo doiciméad COM(2025) 308 – Iarscríbhinn 7.

Encl.: COM(2025) 308 iarscríbhinn

AN COIMISIÚN
EORPACH

An Bhruiséil, 13.6.2025
COM(2025) 308 final

ANNEX 7

IARSCRÍBHINN

a ghabhann leis an

Togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle

maidir le síniú, thar ceann an Aontais Eorpaigh, pacáiste leathain comhaontuithe chun an caidreamh déthaobhach le Cónaidhm na hEilvéise a chomhdhlúthú, a dhoimhniú agus a leathnú, agus maidir le cur i bhfeidhm sealadach an Chomhaontaithe maidir leis na téarmaí agus na coinníollacha a bhaineann le rannpháirtíocht Chónaidhm na hEilvéise i nGníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis

COMHAONTÚ
IDIR AN tAONTAS EORPACH
AGUS CÓNAIDHM NA hEILVÉISE
MAIDIR LE SLÁINTE

TÁ AN tAONTAS EORPACH, dá ngairtear ‘an tAontas’ anseo feasta,

agus

CÓNAIDHM NA hEILVÉISE, dá ngairtear ‘an Eilvéis’ anseo feasta,

dá ngairtear ‘na Páirtithe Conarthacha’ anseo feasta;

ÓS RUD É gur mian leo comhar a chothú ar mhaithe le sláinte dhaonraí na bPáirtithe Conarthacha, go háirithe chun ullmhú do bhagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte agus chun freagairt dóibh;

DE BHRÍ nach stopann na bagairtí don tsláinte ag teorainneacha náisiúnta a roinneann roinnt Ballstát den Aontas leis an Eilvéis agus go dtrasnaíonn líon tábhachtach daoine na comhtheorainneacha gach lá, agus dá bhrí sin go mbeidh malartú níos fearr saineolais i réimse na mbagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte ina leas coiteann;

AR A BHEITH BEARTAITHE ACU freagairt ar an mbealach is éifeachtaí do na bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte, lena n-áirítear trí fhaisnéis a mhalartú trí chórais choiteanna agus trí acmhainneachtaí frithpháirteacha an fhaireachais eipidéimeolaíoch;

DE BHRÍ go gcuirfidh rannpháirtíocht na hEilvéise i gcomhlachtaí, i ngníomhaireachtaí agus i struchtúir an Aontais chun galair a chosc agus a rialú chomh maith leis na líonraí faireachais agus foláirimh agus cur i bhfeidhm sásraí ullmhachta agus freagartha comhchosúla chun bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte a chosc agus a rialú feabhas ar an leibhéal cosanta sláinte do phobail na bPáirtithe Conarthacha;

AG AITHINT DÓIBH gur cheart go gcuirfeadh comhaontú déthaobhach idir na Páirtithe Conarthacha maidir le sláinte bunús dlí soiléir láidir ar fáil don chomhar i réimse na slándála sláinte;

DE BHRÍ go bhfuil sásraí agus struchtúir bunaithe ag an Aontas chun cosc, ullmhacht agus freagairt a chomhordú i réimse na mbagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte, agus go bhféadfadh rannpháirtíocht na hEilvéise sna sásraí agus sna struchtúir sin a bheith chun tairbhe an dá Pháirtí Chonarthacha araon;

AG AITHINT DÓIBH go bhfuil sé chun tairbhe an dá thaobh malartú saineolais ghairmiúil idir na Páirtithe Conarthacha a chothú, lena n-áirítear trí iasachtaí;

DE BHRÍ gur bunaíodh bunús dlí le haghaidh rannpháirtíocht na hEilvéise i gCláir an Aontais, lena n-áirítear Clár EU4Health; agus AG AITHINT DÓIBH a thábhachtaí atá sé comhar a chur chun cinn idir na Páirtithe Conarthacha maidir le hábhair a bhaineann leis an tsláinte a chumhdaítear leis an gComhaontú seo agus leis an gComhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, de pháirt amháin, agus Cónaidhm na hEilvéise, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Chónaidhm na hEilvéise i gcláir an Aontais;

AG COMHROINNT cuspóirí ginearálta Chlár EU4Health, agus I bhFIANAISE spriocanna coiteanna, luachanna agus naisc láidre na bPáirtithe Conarthacha i réimse na sláinte;

AG AITHINT DÓIBH mian choiteann na bPáirtithe Conarthacha a gcaidreamh agus an comhar eatarthu a fhorbairt, a neartú, a spreagadh agus a shíneadh sa réimse sin;

DE BHRÍ go méadóidh comhar níos dlúithe i réimse na mbagairtí tromchúiseacha trasteorann ar shláinte agus rannpháirtíocht na hEilvéise sa Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú (an ‘Lárionad’) an leibhéal cosanta sláinte do dhaonraí na bPáirtithe Conarthacha agus gur cheart ranníocaíocht airgeadais a bheith i gceist le rannpháirtíocht na hEilvéise sa Lárionad ar gá í a bhunú le haghaidh gach clárthréimhse;

Tá siad SÁSTA féachaint an bhféadfaí a gcomhar a leathnú amach anseo chun ábhair eile a bhaineann leis an tsláinte a chumhdach;

AR A BHEITH BEARTAITHE ACU an comhar idir na Páirtithe Conarthacha a neartú sna réimsí a rialaítear leis an gComhaontú seo ar bhonn na rialacha céanna a bhfuil feidhm acu san Aontas, agus a neamhspleáchas agus neamhspleáchas a n-institiúidí á gcaomhnú ag an am céanna agus, a mhéid a bhaineann leis an Eilvéis, urraim do na prionsabail a eascraíonn as an daonlathas díreach agus as an bhfeidearálachas;

AG AITHINT DÓIBH nach comhaontú é an Comhaontú seo sna réimsí a bhaineann le margadh inmheánach an Aontais ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach;

DE BHRÍ gurb íomchuí mar sin féin na prionsabail áirithe le haghaidh forálacha institiúideacha is coiteann do na comhaontuithe arna dtabhairt i gcrích nó atá le tabhairt i gcrích sna réimsí a bhaineann leis an margadh inmheánach ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach a chur i bhfeidhm de réir analaí maidir leis an gComhaontú seo;

Á nATHDHEARBHÚ dóibh go gcaomhnaítear inniúlacht Chúirt Uachtarach Fheidearálach na hEilvéise agus inniúlacht chúirteanna uile na hEilvéise chomh maith le hinniúlacht chúirteanna na mBallstát agus Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun an Comhaontú seo a léiriú i gcásanna aonair;

TAR ÉIS COMHAONTÚ MAR A LEANAS:

CAIBIDIL 1

FORÁLACHA GINEARÁLTA

AIRTEAGAL 1

Cuspóir

Is é is cuspóir don Chomhaontú seo an comhar idir na Páirtithe Conarthacha a neartú chun an méid seo a leanas a dhéanamh:

- (a) sláinte dhaonraí Bhallstáit an Aontais agus na hEilvéise a chosaint agus a fheabhsú;
- (b) comhrac in aghaidh na mór-aicídí sláinte, trí thaighde a chur chun cinn maidir leis na cúiseanna a bhíonn leo, a dtarchur agus a gcosc, agus trí fhaisnéis sláinte agus litearthacht sláinte a chur chun cinn;
- (c) ardleibhéal leanúnach faireachais a áirithiú ar bhagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte i gcríocha na bPáirtithe Conarthacha, chomh maith lena gcórais foláirimh agus a bhfreagairtí ar bhagairtí den sórt sin a chomhordú.

AIRTEAGAL 2

Raon feidhme

Déanfaidh na Páirtithe Conarthacha an comhar i réimse na slándála sláinte a neartú agus a leathnú. Beidh raon feidhme an chomhair sin teoranta do na réimsí seo a leanas:

- na sásraí slándála sláinte maidir le bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar shláinte;
- an Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú (dá ngairtear ‘an Lárionad’ anseo feasta).

AIRTEAGAL 3

Comhar

Oibreoidh na Páirtithe Conarthacha i gcomhar, malartóidh siad faisnéis agus comhordóidh siad a mbeartais maidir le bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte trí na sásraí agus na struchtúir a leagtar síos i ngníomhartha dlí an Aontais a luaitear in Iarscríbhinn I, go háirithe líonraí faireachais agus foláirimh an Aontais agus sásraí ullmhachta agus freagartha an Aontais chun galair theagmhálacha a chosc agus a rialú. Neartóidh na Páirtithe Conarthacha a gcomhar foriomlán i réimse na slándála sláinte, lena n-áirítear faireachas eipidéimeolaíoch, chun ullmhacht agus freagairt éigeandála a fheabhsú.

CAIBIDIL 2

FORÁLACHA INSTITIÚIDEACHA

AIRTEAGAL 4

Ábhar Ginearálta

Chun deimhneacht dhlíthiúil a ráthú do na Páirtithe Conarthacha a mhéid a bhaineann leis an gcomhar a leagtar amach sa Chomhaontú seo, agus prionsabail an dlí idirnáisiúnta á gcur san áireamh, leagtar síos sa chaibidil seo na réitigh institiúideacha atá ar aon dul leis na réitigh is coiteann do na comhaontuithe déthaobhacha arna dtabhairt i gcrích nó atá le tabhairt i gcrích sna réimsí a bhaineann leis an margadh inmheánach ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach, gan raon feidhme an Chomhaontaithe seo a athrú, go háirithe:

- (a) an nós imeachta chun an Comhaontú seo a ailíniú le gníomhartha dlí an Aontais atá ábhartha don Chomhaontú seo;
- (b) léiriú agus cur i bhfeidhm aonfhoirmeach an Chomhaontaithe seo agus gníomhartha dlí an Aontais dá dtagraítear in Iarscríbhinn I;
- (c) faireachas a dhéanamh ar an gComhaontú seo agus é a chur i bhfeidhm; agus
- (d) díospóidí a réiteach i gcomhthéacs an Chomhaontaithe seo.

AIRTEAGAL 5

Rannpháirtíocht i ndréachtú gníomhartha dlí an Aontais ('cinntí a mhúnlú')

1. Agus togra le haghaidh gníomh dlí de chuid an Aontais á dhréachtú aige i gcomhréir leis an gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear 'CFAE' anseo feasta) sa réimse a chumhdaítear leis an gComhaontú seo, cuirfidh an Coimisiún Eorpach (dá ngairtear an 'Coimisiún' anseo feasta) an Eilvéis ar an eolas faoi sin agus rachaidh sé i gcomhairle go neamhfhoirmiúil le saineolaithe na hEilvéise ar an gcaoi chéanna a lorgaíonn sé tuairimí ó shaineolaithe ó Bhallstáit an Aontais chun a thograí a dhréachtú.

Arna iarraidh sin do cheachtar Páirtí Conarthach, déanfar réamhmalartú tuairimí laistigh den Chomhchoiste.

Rachaidh na Páirtithe Conarthacha i gcomhairle le chéile arís, arna iarraidh sin do cheachtar acu, laistigh den Chomhchoiste ag tráthanna tábhachtacha den chéim sula nglacfaidh an tAontas an gníomh dlí, le linn próiseas leanúnach faisnéise agus comhairliúcháin.

2. Le linn don Choimisiún gníomhartha tarmligthe a ullmhú, i gcomhréir le CFAE, a bhaineann le bunghníomhartha dhlí an Aontais sa réimse a chumhdaítear leis an gComhaontú seo, áiritheoidh sé go mbeidh an rannpháirtíocht is leithne is féidir ag an Eilvéis in ullmhú na ndréachtaí agus rachaidh sé i gcomhairle le saineolaithe na hEilvéise ar an mbonn céanna agus a rachaidh sé i gcomhairle le saineolaithe Bhallstáit an Aontais.

3. Le linn don Choimisiún gníomhartha cur chun feidhme a ullmhú, i gcomhréir le CFAE, a bhaineann le bunghníomhartha dhlí an Aontais sa réimse a chumhdaítear leis an gComhaontú seo, áiritheoidh sé go mbeidh an rannpháirtíocht is leithne is féidir ag an Eilvéis in ullmhú na ndréachtaí atá le cur, níos déanaí, faoi bhráid na gcoistí a thugann cúnamh don Choimisiún i bhfeidhmiú a chumhachtaí cur chun feidhme agus rachaidh sé i gcomhairle le saineolaithe na hEilvéise ar an mbonn céanna agus a rachaidh sé i gcomhairle le saineolaithe ó Bhallstáit an Aontais.

4. Beidh saineolaithe na hEilvéise rannpháirteach in obair na gcoistí nach gcumhdaítear le míreanna 2 agus 3 i gcás inar gá sin le haghaidh fheidhmiú cuí an Chomhaontaithe seo. Déanfaidh an Comhchoiste liosta de na coistí sin agus, i gcás inarb iomchuí, de choistí eile a bhfuil saintréithe comhchosúla acu, a tharraingt suas agus a thabhairt cothrom le dáta.

5. Ní bheidh feidhm ag an Airteagal seo maidir le gníomhartha dlí an Aontais ná maidir le forálacha díobh a thagann faoi raon feidhme eisceachta dá dtagraítear in Airteagal 6(5).

AIRTEAGAL 6

Gníomhartha dlí an Aontais a chomhtháthú

1. Chun deimhneacht dhlíthiúil agus aonchineálacht an dlí a mhéid a bhaineann leis an gcomhar a leagtar amach sa Chomhaontú seo a ráthú, áiríteoidh an Eilvéis agus an tAontas go ndéanfar gníomhartha dlí an Aontais arna nglacadh sa réimse a chumhdaítear leis an gComhaontú seo a chomhtháthú sa Chomhaontú seo a luaithe is féidir tar éis a nglactha.

2. Gníomhartha dlí an Aontais arna gcomhtháthú sa Chomhaontú seo i gcomhréir le mír 4, beidh siad, trína gcomhtháthú sa Chomhaontú seo, ina gcuid de dhlíchóras na hEilvéise faoi réir, de réir mar a bheidh, na n-oiriúnuithe arna gcinneadh ag an gComhchoiste.

3. Le linn don Aontas gníomh dlí a ghlacadh sa réimse a chumhdaítear leis an gComhaontú seo, cuirfidh sé an Eilvéis ar an eolas faoi sin a luaithe is féidir tríd an gComhchoiste. Arna iarraidh sin do cheachtar de na Páirtithe Conarthacha, malartóidh an Comhchoiste tuairimí maidir leis an ábhar sin.

4. Gníomhóidh an Comhchoiste i gcomhréir le mír 1 trí chinneadh a ghlacadh a luaithe is féidir chun Iarscríbhinn I a ghabhann leis an gComhaontú seo a leasú, lena n-áirítear na hoiriúnuithe is gá.
5. Ní bheidh feidhm ag an oibleagáid a leagtar amach i mír 1 maidir le gníomhartha dlí an Aontais ná le forálacha díobh a thagann faoi raon feidhme eisceachta. Níl eisceacht sa Chomhaontú seo.
6. Faoi réir Airteagal 7, tiocfaidh cinntí an Chomhchoiste de bhun mhír 4 i bhfeidhm láithreach, ach ní thiocfaidh siad i bhfeidhm i gcás ar bith roimh an dáta a thiocfaidh gníomh dlí comhfhreagrach an Aontais chun bheith infheidhme san Aontas.
7. Oibreoidh na Páirtithe Conarthacha i gcomhar de mheon macánta le linn an nós imeachta a leagtar amach san Airteagal seo chun an chinnteoireacht a éascú.

AIRTEAGAL 7

Oibleagáidí bunreachtúla á gcomhlíonadh ag an Eilvéis

1. Le linn an mhalartaithe tuairimí dá dtagraítear in Airteagal 6(3), cuirfidh an Eilvéis in iúl don Aontas cé acu a cheanglaítear nó nach gceanglaítear le cinneadh dá dtagraítear in Airteagal 6(4) go gcomhlíonfaidh an Eilvéis oibleagáidí bunreachtúla chun bheith ceangailteach.
2. I gcás ina gceanglaítear leis an gcinneadh dá dtagraítear in Airteagal 6(4) ar an Eilvéis oibleagáidí bunreachtúla a chomhlíonadh chun bheith ceangailteach, beidh teorainn ama 2 bhliain ar a mhéad ag an Eilvéis ó dháta na faisnéise dá bhforáiltear i mír 1, ach amháin i gcás ina seolfar nós imeachta reifrinn, agus sa chás sin cuirfear síneadh bliana leis an tréimhse sin.

3. Go dtí go bhfaighidh an Eilvéis an fhaisnéis go bhfuil a hoibleagáidí bunreachtúla comhlíonta aici, cuirfidh na Páirtithe Conarthacha an cinneadh dá dtagraítear in Airteagal 6(4) i bhfeidhm go sealadach, mura rud é go gcuirfidh an Eilvéis in iúl don Aontas nach féidir an cinneadh a chur i bhfeidhm go sealadach agus go soláthróidh sí na cúiseanna leis sin. Ní féidir, i gcás ar bith, an cur i bhfeidhm sealadach a dhéanamh roimh an dáta a thiocfaidh gníomh dlí comhfhreagrach an Aontais chun bheith infheidhme san Aontas.
4. Tabharfaidh an Eilvéis fógra don Aontas gan mhoill tríd an gComhchoiste a luaithe a bheidh na hoibleagáidí bunreachtúla dá dtagraítear i mír 1 comhlíonta aici.
5. Tiocfaidh an cinneadh i bhfeidhm an lá a thabharfar an fógra dá bhforáiltear i mír 4, ach ní thiocfaidh sé i bhfeidhm i gcás ar bith roimh an dáta a thiocfaidh gníomh dlí comhfhreagrach an Aontais chun bheith infheidhme san Aontas.

AIRTEAGAL 8

Tagairtí do chríocha

Aon uair a bheidh tagairtí i ngníomhartha dlí an Aontais arna gcomhtháthú sa Chomhaontú seo do chríoch ‘an Aontais Eorpaigh’ nó ‘an Aontais’, tuigfear, chun críocha an Chomhaontaithe seo, gur tagairtí do na críocha dá dtagraítear in Airteagal 20 iad na tagairtí.

AIRTEAGAL 9

Tagairtí do náisiúnaigh Bhallstáit an Aontais

Aon uair a bheidh tagairtí i ngníomhartha dlí an Aontais arna gcomhtháthú sa Chomhaontú seo do náisiúnaigh Bhallstáit an Aontais, tuigfear, chun críocha an Chomhaontaithe seo, gur tagairtí do náisiúnaigh Bhallstáit an Aontais agus na hEilvéise iad na tagairtí.

AIRTEAGAL 10

Teacht i bhfeidhm agus cur chun feidhme ghníomhartha dlí an Aontais

Forálacha na ngníomhartha dlí de chuid an Aontais arna gcomhtháthú sa Chomhaontú seo maidir lena dteacht i bhfeidhm nó lena gcur chun feidhme, níl siad ábhartha chun críocha an Chomhaontaithe seo.

Eascraíonn na teorainneacha ama agus na dátaí don Eilvéis chun na cinntí lena gcomhtháthaítear ghníomhartha dlí an Aontais sa Chomhaontú seo a thabhairt i bhfeidhm agus a chur chun feidhme as Airteagal 6(6) agus Airteagal 7(5), agus as forálacha maidir le socruithe idirthréimhseacha.

AIRTEAGAL 11

Seolaithe ghníomhartha dlí an Aontais

Forálacha na ngníomhartha dlí de chuid an Aontais arna gcomhtháthú sa Chomhaontú seo lena léirítear gur ar Bhallstáit an Aontais atá siad dírithe, níl siad ábhartha chun críocha an Chomhaontaithe seo.

AIRTEAGAL 12

Prionsabal an léirithe chomhionann

1. Chun an cuspóir a leagtar amach in Airteagal 4 a bhaint amach agus i gcomhréir le prionsabail an dlí idirnáisiúnta phoiblí, déanfar an Comhaontú seo agus gníomhartha dlí an Aontais dá ndéantar tagairt ann a léiriú agus a chur i bhfeidhm go comhionann sna réimsí a chumhdaítear leis an gComhaontú seo.
2. Gníomhartha dlí an Aontais dá dtagraítear in Iarscríbhinn I agus, a mhéid a bhaineann a gcur i bhfeidhm le coincheapa de dhlí an Aontais, déanfar forálacha an Chomhaontaithe seo a léiriú agus a chur i bhfeidhm i gcomhréir le cásdlí Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, sula síneofar an Comhaontú nó dá éis.

AIRTEAGAL 13

Prionsabal cur i bhfeidhm éifeachtach agus comhchuí

1. Oibreoidh an Coimisiún agus údaráis inniúla na hEilvéise i gcomhar agus tabharfaidh siad cúnamh dá chéile chun a áirithiú go ndéanfar faireachas ar chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo. Féadfaidh siad faisnéis a mhalartú maidir le gníomhaíochtaí faireachais ar chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo. Féadfaidh siad tuairimí a mhalartú agus saincheisteanna leasa choitinn a phlé.

2. Déanfaidh gach Páirtí Conarthach bearta iomchuí chun cur i bhfeidhm éifeachtach comhchuí an Chomhaontaithe seo ar a chríoch a áirithiú.

3. Is iad na Páirtithe Conarthacha laistigh den Chomhchoiste a dhéanfaidh faireachas i gcomhpháirt ar chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo. Má thagann an Coimisiún nó údaráis inniúla na hEilvéise ar an eolas faoi chás inar cuireadh i bhfeidhm go mícheart é, féadfar an t-ábhar a tharchur chuig an gComhchoiste d'fhonn teacht ar réiteach inghlactha.

4. Déanfaidh an Coimisiún agus údaráis inniúla na hEilvéise faoi seach faireachán ar chur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo ag an bPáirtí Conarthach eile Tá feidhm ag an nós imeachta dá bhforáiltear in Airteagal 15.

AIRTEAGAL 14

Prionsabal an eisiachais

Gabhann na Páirtithe Conarthacha orthu féin gan díospóid a chur isteach maidir le léiriú nó cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo agus ghníomhartha dlí an Aontais dá dtagraítear in Iarscríbhinn I nó, i gcás inarb infheidhme, maidir le cinneadh arna ghlacadh ag an gCoimisiún ar bhonn an Chomhaontaithe seo a bheith i gcomhréir le haon mhodh réitigh seachas na modhanna sin dá bhforáiltear sa Chomhaontú seo.

AIRTEAGAL 15

Nós imeachta i gcás ina bhfuil deacracht le léiriú nó cur i bhfeidhm

1. I gcás ina mbeidh deacracht ann an Comhaontú seo nó gníomh dlí de chuid an Aontais dá dtagraítear in Iarscríbhinn I a léiriú nó a chur i bhfeidhm, rachaidh na Páirtithe Conarthacha i gcomhairle le chéile laistigh den Chomhchoiste chun teacht ar réiteach a bheidh inghlactha ag an dá thaobh. Chuige sin, cuirfear na heilimintí úsáideacha faisnéise uile ar fáil don Chomhchoiste chun é a chur ar a chumas dó scrúdú mionsonraithe a dhéanamh ar an gcás. Scrúdóidh an Comhchoiste na féidearthachtaí uile lena bhféadfar feidhmiú cuí an Chomhaontaithe seo a choinneáil ar bun.
2. Mura mbeidh an Comhchoiste in ann teacht ar réiteach ar an deacracht dá dtagraítear i mír 1 laistigh de 3 mhí ón dáta a cuireadh an deacracht faoina bhráid, féadfaidh ceachtar de na Páirtithe Conarthacha a iarraidh ar bhinse eadrána an díospóid a réiteach i gcomhréir leis na rialacha a leagtar síos sa Phrótacal maidir leis an mbinse eadrána.
3. I gcás ina dtarraingeoidh an díospóid ceist anuas a bhaineann le léiriú nó cur i bhfeidhm forála dá dtagraítear in Airteagal 12(2), agus más rud é go bhfuil léiriú na forála sin ábhartha maidir leis an díospóid a shocrú agus gur gá é chun é a chur ar a chumas dó breith a thabhairt, déanfaidh an binse eadrána an cheist sin a tharchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

I gcás ina dtarraingeoidh an díospóid ceist anuas maidir le léiriú nó cur i bhfeidhm forála a thagann faoi raon feidhme eisceachta ón oibleagáid ailínithe dhinimiciúil dá dtagraítear in Airteagal 6(5), agus i gcás nach mbaineann an díospóid le léiriú nó cur i bhfeidhm coincheap de dhlí an Aontais, réiteoidh an binse eadrána an díospóid gan í a tharchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

4. I gcás ina dtarchuirfidh an binse eadrána ceist chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh de bhun mhír 3:

- (a) beidh an rialú ó Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh ina cheangal ar an mbinse eadrána; agus
- (b) beidh na cearta céanna ag an Eilvéis agus atá ag na Ballstáit agus ag institiúidí an Aontais agus beidh sí faoi réir na nósanna imeachta céanna os comhair Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, *mutatis mutandis*.

5. Déanfaidh gach Páirtí Conarthach gach beart is gá chun cinneadh an bhinse eadrána a chomhlíonadh de mheon macánta. An Páirtí Conarthach a gcinnfidh an binse eadrána nár chomhlíon sé an Comhaontú seo, cuirfidh sé an Páirtí Conarthach eile ar an eolas tríd an gComhchoiste faoi na bearta atá déanta aige chun cinneadh an bhinse eadrána a chomhlíonadh.

AIRTEAGAL 16

Bearta cúiteacha

1. Mura ndéanfaidh an Páirtí Conarthach ar chinn an binse eadrána nár chomhlíon sé an Comhaontú seo, laistigh de thréimhse ama réasúnach arna socrú i gcomhréir le hAirteagal IV.2(6) den Phrótacal maidir leis an mbinse eadrána, na bearta atá déanta aige chun cinneadh an bhinse eadrána a chomhlíonadh a chur in iúl don Pháirtí Conarthach eile nó má mheasann an Páirtí Conarthach eile nach gcomhlíonann na bearta a chuirtear in iúl cinneadh an bhinse eadrána, féadfaidh an Páirtí Conarthach eile sin bearta cúiteacha comhréireacha a ghlacadh, chun éagothroime a d'fhéadfadh a bheith ann a leigheas. Ní fhéadfar bearta cúiteacha a ghlacadh ach amháin faoi chuimsiú an Chomhaontaithe seo nó i gcomhréir le hAirteagal 19(1)(c) agus Airteagal 20(4) den Chomhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, de pháirt amháin, agus Cónaidhm na hEilvéise, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Chónaidhm na hEilvéise i gcláir an Aontais', arna dhéanamh in... an..., anseo feasta, an 'Comhaontú maidir le rannpháirtíocht na hEilvéise i gCláir an Aontais, a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht na hEilvéise sa Chlár do ghníomhaíocht an Aontais i réimse na sláinte¹. Tabharfaidh an Páirtí Conarthach a ghlacfaidh bearta cúiteacha fógra don Pháirtí Conarthach ar chinn an binse eadrána nár chomhlíon sé an Comhaontú seo faoi na bearta cúiteacha, a shonrófar san fhógra. Gabhfaidh éifeacht leis na bearta cúiteacha sin 3 mhí ó dháta an fhógra sin.

¹ Le haghaidh na tréimhse 2021-2027, seo é Clár EU4Health mar a bhunaítear le Rialachán (AE) 2021/522 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 24 Márta 2021 lena mbunaítear Clár do ghníomhaíochtaí an Aontais i réimse na sláinte ('Clár EU4Health') le haghaidh na tréimhse 2021-2027, agus lena n-aisghairtear Rialachán (AE) Uimh. 282/2014 (IO L 107, 26.3.2021, lch. 1).

2. Más rud é, laistigh de 1 mhí amháin ón dáta a dtabharfar fógra faoi na bearta cúiteacha atá beartaithe, nach mbeidh cinneadh déanta ag an gComhchoiste na bearta cúiteacha sin a chur ar fionraí, a leasú nó a neamhniú, féadfaidh ceachtar Páirtí Conarthach an cheist maidir le comhréireacht na mbeart cúiteach sin a chur chun eadrána, i gcomhréir leis an bPrótacal ar an mbinse eadrána.
3. Déanfaidh an binse eadrána cinneadh laistigh de na teorainneacha ama a leagtar síos in Airteagal III.8(4) den Phrótacal ar an mbinse eadrána.
4. Ní bheidh éifeacht chúlghabhálach ag bearta cúiteacha. Go háirithe, caomhnófar na cearta agus na hoibleagáidí a fuair daoine aonair agus oibreoirí eacnamaíocha cheana féin sula ngabhfaidh éifeacht leis na bearta cúiteacha.

AIRTEAGAL 17

Comhar idir dlínsí

1. Chun an léirmhíniú aonchineálach a chur chun cinn, tiocfaidh Cúirt Uachtarach Chónaidhme na hEilvéise agus Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh ar chomhaontú maidir le hidirphlé agus módúlachtaí an idirphlé sin.
2. Beidh sé de cheart ag an Eilvéis ráitis cháis nó barúlacha i scríbhinn a thaisceadh le Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh i gcás ina dtarchuirfidh cúirt Ballstáit den Aontas ceist chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh maidir le léiriú an Chomhaontaithe seo nó foráil de ghníomh dlí de chuid an Aontais dá dtagraítear in Iarscríbhinn I le haghaidh réamhrialú.

AIRTEAGAL 18

Cur chun feidhme

1. Déanfaidh na Páirtithe Conarthacha gach beart is iomchuí, bíodh siad ginearálta nó sonracha, le comhlíonadh na n-oibleagáidí a eascraíonn ón gComhaontú seo a áirithiú, agus staonfaidh siad ó aon bheart a dhéanamh a chuirfeadh i mbaol baint amach a chuspóir.
2. Déanfaidh na Páirtithe Conarthacha gach beart is gá chun toradh beartaithe ghníomhartha dlí an Aontais dá dtagraítear in Iarscríbhinn I a ráthú agus staonfaidh siad ó aon bheart a dhéanamh a d'fhéadfadh gnóthú a n-aidhmeanna a chur i mbaol.

AIRTEAGAL 19

Comhchoiste

1. Bunaítear Comhchoiste leis seo.

Is ionadaithe ó na Páirtithe Conarthacha a bheidh ar an gComhchoiste.

2. Beidh ionadaí ón Aontas Eorpach agus ionadaí ón Eilvéis ina gcomhchathaoirligh ar an gComhchoiste.

3. An Comhchoiste:

- (a) áiritheoidh sé feidhmiú cuí agus riar agus cur i bhfeidhm éifeachtach an Chomhaontaithe seo;

- (b) féadfaidh sé faisnéis a mhalartú agus dul i gcomhairle maidir le ceisteanna a bhaineann leis an gComhaontú seo agus leis na gnéithe airgeadais a bhaineann leis;
- (c) fóram a chur ar fáil le haghaidh comhairliúchán frithpháirteach agus malartú leanúnach faisnéise idir na Páirtithe Conarthacha, go háirithe d'fhonn teacht ar réiteach ar aon deacracht a bhaineann le léiriú nó cur i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo nó gnímh dlí de chuid an Aontais dá ndéantar tagairt in Iarscríbhinn I i gcomhréir le hAirteagal 15;
- (d) áiritheoidh sé, i gcomhar leis an gComhchoiste arna bhunú leis an gComhaontú maidir le rannpháirtíocht na hEilvéise i gCláir an Aontais ('an Comhchoiste um rannpháirtíocht i gCláir an Aontais'), feidhmiú cuí agus cur chun feidhme éifeachtach rannpháirtíocht na hEilvéise sa chlár le haghaidh ghníomhaíocht an Aontais i réimse na sláinte, le haghaidh ábhair a chumhdaítear leis an gComhaontú seo amháin; chuige sin, cuirfidh an Comhchoiste an Comhchoiste ar an eolas maidir le rannpháirtíocht i gcláir an Aontais sna cásanna seo a leanas:
 - (i) is gá Prótacal nua a ghabhann leis an gComhaontú maidir le rannpháirtíocht na hEilvéise i gCláir an Aontais maidir leis an gClár do ghníomhaíocht an Aontais i réimse na Sláinte a ghlacadh;
 - (ii) is gá an Prótacal a leasú mar gheall ar athruithe ar raon feidhme an Chomhaontaithe seo;
 - (iii) áirítear ar chlár oibre a chruinnithe ábhair a bhaineann leis an gClár seo;
- (e) cuirfidh sé moltaí faoi bhráid na bPáirtithe Conarthacha maidir le hábhair a bhaineann leis an gComhaontú seo;
- (f) glacfaidh sé cinntí i gcás ina bhforáiltear dó sin sa Chomhaontú seo;

(g) i gcás leasú ar Airteagail 1 go 6, 10 go 15, nó 17 nó 18 de Phrótacal Uimh. 7 ar phribhléidí agus díolúintí an Aontais Eorpaigh (dá ngairtear ‘Prótacal (Uimh. 7)’ anseo feasta), atá i gceangal leis an gConradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, leasóidh an Comhchoiste an Foscúbhinn dá réir sin; agus

(h) aon inniúlacht eile a dheonaítear dó sa Chomhaontú seo a fheidhmiú.

4. Feidhmeoidh an Comhchoiste trí chomhthoil.

Beidh Cinntí ina gceangal ar na Páirtithe Conarthacha, agus déanfaidh na Páirtithe na bearta uile is gá chun iad a chur chun feidhme.

5. Tiocfaidh an Comhchoiste le chéile uair sa bhliain ar a laghad, sa Bhruiséil agus i mBeirn gach re seach, mura gcinnfidh na comhchathaoirligh a mhalairt. Tiocfaidh sé le chéile freisin arna iarraidh sin do cheachtar de na Páirtithe Conarthacha. Féadfaidh na comhchathaoirligh a chomhaontú go dtionólfar cruinniú den Chomhchoiste trí fhíschomhdháil nó trí theileachomhdháil.

6. Glacfaidh an Comhchoiste a rialacha nós imeachta ag a chéad chruinniú agus tabharfaidh sé cothrom le dáta iad de réir mar is gá.

7. Féadfaidh an Comhchoiste a chinneadh aon mheitheal nó aon ghrúpa saineolaithe a bhunú a bheidh in ann cúnamh a thabhairt dó chun a chuid dualgas a chomhlíonadh.

CAIBIDIL 3

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

AIRTEAGAL 20

Raon feidhme críochach

Beidh feidhm ag an gComhaontú seo, de pháirt, maidir leis an gcríoch ina gcuirtear an Conradh ar an Aontas Eorpach agus CFAE i bhfeidhm, agus faoi na coinníollacha a leagtar síos sna Conarthaí sin agus, den pháirt eile, maidir le críoch na hEilvéise.

AIRTEAGAL 21

Athbhreithniú

1. Déanfaidh na Páirtithe Conarthacha athbhreithniú tráthrialta ar fheidhmiú an Chomhaontaithe seo laistigh den Chomhchoiste agus féadfaidh siad breithniú a dhéanamh ar é a athbhreithniú, is é sin chun feabhas a chur ar a gcomhar nó chun é a leathnú chuig ábhair eile a bhaineann leis an tsláinte.
2. I bhfianaise na mbreithnithe féideartha sin, féadfaidh na Páirtithe Conarthacha dul i mbun caibidlíochta, i gcomhréir lena nósanna imeachta inmheánacha faoi seach, d'fhonn í a athbhreithniú.
3. Beidh toradh aon chaibidlíochta faoi réir a dhaingnithe nó a fhormheasta ag na Páirtithe Conarthacha i gcomhréir lena nósanna imeachta inmheánacha faoi seach.

AIRTEAGAL 22

Rúndacht ghairmiúil

Ceanglófar ar ionadaithe, ar shaineolaithe agus ar ghníomhairí eile na bPáirtithe Conarthacha, fiú tar éis deireadh a theacht lena ndualgaís, gan faisnéis a nochtadh, ar faisnéis í a fhaightear faoi chuimsiú an Chomhaontaithe seo, ar faisnéis í atá cumhdaithe ag oibleagáid na rúndachta gairmiúla.

AIRTEAGAL 23

Faisnéis rúnaicmithe agus faisnéis íogair neamh-rúnaicmithe

1. Ní fhorléireofar aon ní sa Chomhaontú seo mar ní a cheanglóidh ar Pháirtí Conarthach faisnéis rúnaicmithe a chur ar fáil.
2. Déanfar faisnéis rúnaicmithe nó ábhar rúnaicmithe a sholáthróidh na Páirtithe Conarthacha nó a mhalartófar eatarthu faoin gComhaontú seo a láimhseáil agus a chosaint i gcomhréir leis an gComhaontú idir Cónaidhm na hEilvéise agus an tAontas Eorpach maidir leis na nósanna imeachta slándála chun faisnéis rúnaicmithe a mhalartú, arna dhéanamh sa Bhruiséil an 28 Aibreán 2008, agus i gcomhréir le haon socrú slándála lena gcuirtear chun feidhme é.
3. Glacfaidh an Comhchoiste, trí bhíthin cinnidh, treoracha láimhseála chun a áirithiú go gcosnófar faisnéis íogair neamh-rúnaicmithe a mhalartaítear idir na Páirtithe Conarthacha.

AIRTEAGAL 24

Iarscríbhinní, Foscríbhinní agus Prótacail

Beidh na hIarscríbhinní, na Foscríbhinní agus na Prótacail a ghabhann leis an gComhaontú seo ina gcuid dhílis den Chomhaontú.

AIRTEAGAL 25

Ranníocaíocht airgeadais

1. Rannchuideoidh an Eilvéis le maoiniú ghníomhaíochtaí ghníomhaireachtaí an Aontais, na gcóras faisnéise agus na ngníomhaíochtaí eile a liostaítear in Airteagal 1 d'Iarscríbhinn II a bhfuil rochtain aici orthu, i gcomhréir leis an Airteagal seo agus le hIarscríbhinn II.

Féadfaidh an Comhchoiste cinneadh a ghlacadh chun Iarscríbhinn II a leasú.

2. Féadfaidh an tAontas rannpháirtíocht na hEilvéise sna gníomhaíochtaí dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo a chur ar fionraí tráth ar bith mura gcomhlíonann an Eilvéis an sprioc-am íocaíochta i gcomhréir leis na téarmaí íocaíochta a leagtar amach in Airteagal 2 d'Iarscríbhinn II.

I gcás nach gcomhlíonann an Eilvéis sprioc-am íocaíochta, seolfaidh an tAontas litir mheabhrúcháin fhoirmiúil chuig an Eilvéis. I gcás nach ndéanfar íocaíocht iomlán laistigh de 30 lá ón dáta a gheofar an litir mheabhrúcháin fhoirmiúil sin, féadfaidh an tAontas rannpháirtíocht na hEilvéise sa ghníomhaíocht ábhartha a chur ar fionraí.

3. Is éard a bheidh sa ranníocaíocht airgeadais suim na méideanna seo a leanas:

(a) ranníocaíocht oibríochtúil; agus

(b) táille rannpháirtíochta.

4. Beidh an ranníocaíocht airgeadais i bhfoirm ranníocaíochta airgeadais bliantúla agus beidh sí dlite ar na dátaí a shonraítear sna glaonna ar chistí arna n-eisiúint ag an gCoimisiún.

5. Beidh an ranníocaíocht oibríochtúil bunaithe ar threoir ranníoca arna sainiú mar an cóimheas idir olltáirgeacht intíre (dá ngairtear ‘OTI’ anseo feasta) na hEilvéise ag praghsanna an mhargaidh agus OTI an Aontais ag praghsanna an mhargaidh. Chun na críche sin, is iad na figiúirí is déanaí a bheidh ar fáil ón 1 Eanáir den bhliain ina ndéantar an íocaíocht bhliantúil de réir mar a sholáthróidh Oifig Staidrimh an Aontais Eorpaigh (EUROSTAT) iad na figiúirí a úsáidfear le haghaidh OTI ag margadhphraghsanna na bPáirtithe Conarthacha, agus aird chuí á tabhairt ar an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le comhar i réimse an staidrimh, arna dhéanamh i Lucsamburg an 26 Deireadh Fómhair 2004. Má scoireann an comhaontú sin d’fheidhm a bheith aige, is é an figiúr a ghlacfar mar OTI na hEilvéise an figiúr a bhunófar ar bhonn na faisnéise arna cur ar fáil ag an Eagraíocht um Chomhar agus Forbairt Eacnamaíochta.

6. Déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil le haghaidh gach gníomhaireachta de chuid an Aontais a ríomh tríd an treoir ranníoca a chur i bhfeidhm ar a buiséad bliantúil arna vótáil agus atá inscríofa ar línte fóirdheontais buiséid ábhartha an Aontais den bhliain atá i gceist, agus aon ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe mar a shainmhínítear in Airteagal 1 d’Iarscríbhinn II á cur san áireamh le haghaidh gach gníomhaireachta. Déanfar an ranníocaíocht oibríochtúil le haghaidh na gcóras faisnéise agus na ngníomhaíochtaí eile a ríomh tríd an treoir ranníoca a chur i bhfeidhm ar bhuiséad ábhartha na bliana atá i gceist mar a leagtar amach i ndoiciméid lena gcuirtear an buiséad chun feidhme (amhail cláir oibre nó conarthaí).

Beidh na méideanna tagartha uile bunaithe ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais.

7. 4 % den ranníocaíocht oibríochtúil bhliantúil arna ríomh i gcomhréir le míreanna 5 agus 6 a bheidh sa táille rannpháirtíochta bhliantúil.
8. Soláthróidh an Coimisiún faisnéis leordhóthanach don Eilvéis i ndáil lena ranníocaíocht airgeadais a ríomh. Soláthrófar an fhaisnéis sin agus aird chuí á tabhairt ar rialacha rúndachta agus cosanta sonraí an Aontais.
9. Is in euro a dhéanfar ranníocaíochtaí airgeadais uile na hEilvéise nó na híocaíochtaí uile ón Aontas agus is in euro a ríomhfar na méideanna a bheidh dlite nó le fáil.
10. I gcás nach mbeidh teacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo i gcomhthráth le tús bliana féilire, beidh ranníocaíocht oibríochtúil na hEilvéise le haghaidh na bliana i gceist faoi réir coigeartú, de réir na modheolaíochta agus na dtéarmaí íocaíochta a shainítear in Airteagal 4 d'Iarscríbhinn II.
11. Leagtar amach in Iarscríbhinn II forálacha mionsonraithe maidir le cur i bhfeidhm an Airteagail seo.
12. 3 bliana tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, agus gach 3 bliana dá éis, déanfaidh an Comhchoiste athbhreithniú ar choinníollacha rannpháirtíochta na hEilvéise mar a shainmhínítear in Airteagal 1 d'Iarscríbhinn II agus, i gcás inarb iomchuí, déanfaidh sé iad a oiriúnú.

AIRTEAGAL 26

Teacht i bhfeidhm

1. Déanfaidh na Páirtithe Conarthacha an Comhaontú seo a dhaingniú nó a fhormheas i gcomhréir lena nósanna imeachta féin. Tabharfaidh gach Páirtí Conarthach fógra don Pháirtí Conarthach eile faoi chur i gcrích na nósanna imeachta inmheánacha is gá le haghaidh theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.
2. Tiocfaidh an Comhaontú seo i bhfeidhm an chéad lá den dara mí tar éis an fhógra dheireanaigh maidir leis na hionstraimí seo a leanas:
 - (a) Prótacal Institiúideach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus Cónaidhm na hEilvéise, den pháirt eile, maidir le saorghluaiseacht daoine;
 - (b) Prótacal Leasaitheach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus a Bhallstáit, de pháirt, agus Cónaidhm na hEilvéise, den pháirt eile, maidir le saorghluaiseacht daoine;
 - (c) Prótacal Institiúideach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le haeriompar;
 - (d) Prótacal Leasaitheach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le haeriompar;

- (e) Prótacal maidir le stáitchabhair a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le haeriompar;
- (f) Prótacal Institiúideach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le hiompar earraí agus paisinéirí d'iarnród agus de bhóthar;
- (g) Prótacal Leasaitheach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le hiompar earraí agus paisinéirí d'iarnród agus de bhóthar;
- (h) Prótacal maidir le stáitchabhair a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le hiompar earraí agus paisinéirí d'iarnród agus de bhóthar;
- (i) Prótacal Leasaitheach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le trádáil i dtáirgí talmhaíochta;
- (j) Prótacal Institiúideach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le haitheantas frithpháirteach i ndáil le measúnú comhréireachta;
- (k) Prótacal Leasaitheach a ghabhann leis an gComhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le haitheantas frithpháirteach i ndáil le measúnú comhréireachta;
- (l) Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le ranníocaíocht thráthrialta airgeadais na hEilvéise chun éagothromaíochtaí eacnamaíocha agus sóisialta san Aontas Eorpach a laghdú;

- (m) Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus an Comhphobal Eorpach do Fhuinneamh Adamhach, de pháirt, agus Cónaidhm na hEilvéise, den pháirt eile, maidir le rannpháirtíocht Chónaidhm na hEilvéise i gclár an Aontais;
- (n) Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir leis na téarmaí agus na coinníollacha a bhaineann le rannpháirtíocht Chónaidhm na hEilvéise i nGníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um an gClár Spáis.

AIRTEAGAL 27

Foirceannadh

1. Féadfaidh gach Páirtí Conarthach a fhoirceannadh trí fhógra a thabhairt don Pháirtí Conarthach eile.
2. Scoirfidh an Comhaontú seo d'fheidhm a bheith aige 6 mhí tar éis an fógra dá dtagraítear i mír 1 a fháil.
3. I gcás ina scoirfidh an Comhaontú seo de bheith i bhfeidhm, caomhnófar na cearta agus na hoibleagáidí a fuair daoine aonair agus oibreoirí eacnamaíocha cheana féin de bhua an Chomhaontaithe seo roimh dháta scoir an Chomhaontaithe seo. Socróidh na Páirtithe Conarthacha trí chomhaontú frithpháirteach cén ghníomhaíocht a bheidh le déanamh i ndáil le cearta atá á bhfáil.

Arna dhéanamh [i/sa/san ...], an [...], i ndúblach, sa Bhéarla, sa Bhulgáiris, sa Chróitis, sa Danmhairgis, san Eastóinis, san Fhionlainnis, sa Fhraincis, sa Ghaeilge, sa Ghearmáinis, sa Ghréigis, san Iodáilis, sa Laitvis, sa Liotuáinis, sa Mháltais, san Ollainnis, sa Pholainnis, sa Phortaingéilis, sa Rómáinis, sa tSeicis, sa tSlóivéinis, sa tSlóvaicis, sa Spáinnis, sa tSualainnis agus san Ungáiris, agus tá gach téacs díobh barántúil.

Á FHIANÚ SIN, chuir na daoine thíos-sínithe, agus údar cuí acu chuige sin, a lámh leis an gComhaontú seo.

(Bloc na sínithe amhail an méid seo a leanas, i ngach ceann de 24 theanga oifigiúla an Aontais: ‘Thar ceann an Aontais Eorpaigh’ agus ‘Thar ceann Chónaidhm na hEilvéise’)

GNÍOMHARTHA DLÍ AN AONTAIS
ARNA gCOMHTHÁTHÚ I gCOMHRÉIR
LE hAIRTEAGAL 6 DEN CHOMHAONTÚ

Mura bhforáiltear a mhalairt in oiriúnuithe teicniúla, na cearta agus na hoibleagáidí dá bhforáiltear i ngníomhartha dlí an Aontais arna gcomhtháthú san Iarscríbhinn seo le haghaidh Bhallstáit an Aontais, tuigfear go ndéanfar foráil maidir leo don Eilvéis. Cuirfear an méid sin i bhfeidhm agus lánurraim á tabhairt do na forálacha institiúideacha atá i gCaibidil 2 den Chomhaontú.

Bagairtí Tromchúiseacha Trasteorann ar an tSláinte

1. 32022 R 2371 Rialachán (AE) 2022/2371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Samhain 2022 maidir le bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte, agus lena n-aisghairtear Cinneadh Uimh. 1082/2013/AE (IO AE L 314, 6.12.2022, lch. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>).

Léifear forálacha Rialachán (AE) 2022/2371, chun críocha an Chomhaontaithe seo, leis na hoiriúnuithe seo a leanas:

- (a) Beidh an Eilvéis rannpháirteach go hiomlán sa Choiste Slándála Sláinte agus beidh na cearta agus na hoibleagáidí céanna aici ann agus a bhíonn ag Ballstáit an Aontais, cé is moite den cheart vótála;

- (b) Beidh an Eilvéis ina húsáideoir ceart iomlán den Chóras Luathrabhaidh agus Freagartha (EWRS) arna bhunú le Rialachán (AE) 2022/2371;
- (c) Ní úsáidfídh an Eilvéis an sainmhíniú atá in Airteagal 3(10) de Rialachán (AE) 2022/2371 ach amháin chun an Comhaontú seo a chur chun feidhme;
- (d) soláthróidh an Eilvéis na tuarascálacha dá dtagraítear in Airteagal 7(1) de Rialachán (AE) 2022/2371 an tráth céanna a cheanglaítear ar Bhallstáit an Aontais faoin Airteagal sin, ach in aon chás níos luaithe ná 1 bhliain amháin tar éis theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo. Tarchuireann an Eilvéis a tuarascáil trí EWRS;
- (e) in Airteagal 7(5) de Rialachán (AE) 2022/2371, scriosfar na focail ‘mar fhaisnéis rúnaicmithe an Aontais Eorpaigh’. Maidir leis an Eilvéis, tuigfear an dara habairt mar ‘Tairgfear leis na rialacháin slándála náisiúnta sin leibhéal cosanta d’fhaisnéis rúnaicmithe i gcomhréir leis an gComhaontú idir Cónaidhm na hEilvéise agus an tAontas Eorpach maidir leis na nósanna imeachta slándála chun faisnéis rúnaicmithe agus a socruithe slándála a mhalartú’;
- (f) chun críocha an Chomhaontaithe seo, beidh an rannpháirtíocht sa nós imeachta soláthair chomhpháirtigh dá dtagraítear in Airteagal 12(3)(a) de Rialachán (AE) 2022/2371 oscailte don Eilvéis freisin;
- (g) Ní bheidh feidhm ag Airteagal 12(4)(a), (b), (c), (e) agus (f) de Rialachán (AE) 2022/2371 maidir leis an Eilvéis;

- (h) Ní dhéantar difear d'inniúlacht na hEilvéise éigeandálaí sláinte poiblí a aithint agus a fhoirceannadh ar an leibhéal náisiúnta le hAirteagal 23 de Rialachán (AE) 2022/2371;
 - (i) Ní bheidh feidhm ag Airteagal 25(a) agus (b) de Rialachán (AE) 2022/2371 maidir leis an Eilvéis;
 - (j) in Airteagal 27(1) de Rialachán (AE) 2022/2371, tuigfear an tagairt do Rialachán (AE) 2016/679 agus do Threoir 2002/58/CE, maidir leis an Eilvéis, mar thagairt don reachtaíocht náisiúnta ábhartha.
2. 32023 R 1808 Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2023/1808 ón gCoimisiún an 21 Meán Fómhair 2023 lena leagtar amach an teimpléad chun faisnéis a sholáthar maidir le pleanáil coisc, ullmhachta agus freagartha maidir le bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar an tsláinte i gcomhréir le Rialachán (AE) 2022/2371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle (IO AE L 234, 22.9.2023, lch. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1808/oj).
3. 32024 R 0892 Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2024/892 ón gCoimisiún an 22 Márta 2024 lena n-ainmnítear saotharlanna tagartha an Aontais Eorpaigh le haghaidh réimsí sonracha áirithe den tsláinte phoiblí (IO AE L, 2024/892, 25.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/892/oj).
4. 32024 R 1232 Rialachán Tarmligthe (AE) 2024/1232 ón gCoimisiún an 5 Márta 2024 lena bhforlíontar Rialachán (AE) 2022/2371 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle a mhéid a bhaineann le measúnuithe ar staid chur chun feidhme na bpleananna náisiúnta coisc, ullmhachta agus freagartha agus maidir leis an mbaint atá acu le plean coisc, ullmhachta agus freagartha an Aontais (IO AE L, 2024/1232, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1232/oj).

5. 32024 R 2959 Rialachán Cur Chun Feidhme (AE) 2024/2959 ón gCoimisiún an 29 Samhain 2024 lena n-ainmnítear saotharlanna tagartha an Aontais Eorpaigh don tsláinte phoiblí um baictéir bhia-iompartha agus uisce-iompartha; maidir le heilmintí agus prótasóin bhia-iompartha, uisce-iompartha agus veicteoir-iompartha; agus maidir le víris bhia-iompartha agus uisce-iompartha (IO AE L, 2024/2959, 2.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2959/oj).
6. 32018 D 0945 Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2018/945 ón gCoimisiún an 22 Meitheamh 2018 maidir leis na galair theagmhálacha agus na saincheisteanna sláinte speisialta lena mbaineann atá le cumhdach le faireachas eipidéimeolaíoch chomh maith le sainmhínte cáis ábhartha (IO AE L 170, 6.7.2018, lch. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/945/oj).
7. 32017 D 0253 Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2017/253 ón gCoimisiún an 13 Feabhra 2017 lena leagtar síos nósanna imeachta chun fógra a thabhairt faoi fholáirimh mar chuid den chóras luathrabhaidh agus freagartha a bunaíodh i ndáil le bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar shláinte agus chun freagairtí ar na bagairtí sin a mhalartú, a cheadú agus a chomhordú de bhun Chinneadh Uimh. 1082/2013/AE (IO AE L 37, 14.2.2017, lch. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/253/oj), arna leasú le:
 - 32021 D 0858 Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2021/858 ón gCoimisiún an 27 Bealtaine 2021 lena leasaítear Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2017/253 maidir le foláirimh a fhógraítear de bharr bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar shláinte agus maidir le rianú teagmhálaithe paisinéirí a shainaithnítear trí Fhoirmeacha Aimsithe Paisinéirí (IO AE L 188, 28.5.2021, lch. 106, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/858/oj);

- 32021 D 1212 Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2021/1212 ón gCoimisiún an 22 Iúil 2021 lena leasaítear Cinneadh Cur Chun Feidhme (AE) 2017/253 maidir le foláirimh a fhógraítear de bharr bagairtí tromchúiseacha trasteorann ar shláinte agus maidir le rianú teagmhálaithe a dhéanamh ar dhaoine a nochtadh a shainaithnítear i gcomhthéacs líonadh isteach Foirmeacha Aimsithe Paisinéirí (IO AE L 263, 23.7.2021, lch. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1212/oj).

AN LÁRIONAD EORPACH UM GHALAIR A CHOSC AGUS A RIALÚ

8. 32004 R 0851 Rialachán (CE) Uimh. 851/2004 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 21 Aibreán 2004 lena mbunaítear Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú (IO AE L 142, 30.4.2004, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), arna leasú le:
 - 32022 R 2370 Rialachán (AE) 2022/2370 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 23 Samhain 2022 lena leasaítear Rialachán (CE) Uimh. 851/2004 lena mbunaítear lárionad Eorpach um ghalair a chosc agus a rialú (IO AE L 314, 6.12.2022, lch. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2370/oj>).

Léifear forálacha Rialachán (CE) Uimh. 851/2004, chun críocha an Chomhaontaithe seo, leis na hoiriúnuithe seo a leanas:

- (a) Beidh an Eilvéis rannpháirteach sa Lárionad;
- (b) Déanfaidh an Eilvéis ranníocaíocht airgeadais le gníomhaíochtaí an Lárionaid i gcomhréir le hAirteagal 25 den Chomhaontú;

- (c) Beidh an Eilvéis rannpháirteach go hiomlán i mBord Bainistíochta an Lárionaid agus beidh na cearta agus na hoibleagáidí céanna aici ann agus a bhíonn ag Ballstáit an Aontais, cé is moite den cheart vótála;
- (d) Beidh an Eilvéis rannpháirteach go hiomlán i bhFóram Comhairleach an Lárionaid agus beidh na cearta agus na hoibleagáidí céanna aici ann agus a bhíonn ag Ballstáit an Aontais;
- (e) ‘Deonóidh an Eilvéis don Lárionad agus dá fhoireann, faoi chuimsiú a bhfeidhmeanna oifigiúla don Ghníomhaireacht, na pribhléidí agus na díolúintí dá bhforáiltear san Fhoscríbhinn, atá bunaithe ar Airteagail 1 go 6, 10 go 15, agus 17 agus 18 de Phrótacal (Uimh. 7). Léirítear tagairtí do na hairteagail chomhfhreagracha den Phrótacal sin idir lúibíní chun críocha faisnéise;
- (f) de mhaolú ar Airteagal 12(2)(a) de Choinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh Eile an Aontais Eorpaigh, a leagtar síos i Rialachán Uimh. 31 (CEE), 11 (CEFA), lena leagtar síos Rialacháin Foirne Oifigigh agus Coinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh Eile Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (IO 45, 14.6.1962, lch. 1385), lena n-áirítear aon leasú ina dhiaidh sin), féadfaidh an Lárionad, má chinneann sé amhlaidh, náisiúnaigh Eilvéiseacha a bhfuil a gcearta iomlána mar shaoránaigh á dteachtadh acu a fhostú faoi chonradh. Féadfaidh an Lárionad glacadh le hiasacht saineolaithe ón Eilvéis;
- (g) Beidh an Eilvéis rannpháirteach go hiomlán sna líonraí arna n-oibriú ag an Lárionad agus beidh na cearta agus na hoibleagáidí céanna acu iontu agus a bhíonn ag Ballstáit an Aontais;

- (h) in Airteagal 3(2)(g) de Rialachán (CE) Uimh. 851/2004, cuirtear na focail ‘le cúnamh agus’ isteach i ndiaidh na bhfocal ‘ar bhonn cás ar chás’;
- (i) in Airteagal 20a de Rialachán (CE) Uimh. 851/2004, tuigfear an tagairt do Rialachán (AE) 2016/679 agus do Threoir 2002/58/CE, maidir leis an Eilvéis, mar thagairt don reachtaíocht náisiúnta ábhartha.

MAIDIR LE PRIBHLÉIDÍ AGUS DÍOLÚINTÍ

AIRTEAGAL 1

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 1 de Phrótacal (Uimh. 7))

Beidh áitribh agus foirgnimh na Gníomhaireachta dosháraithe. Beidh na háitribh agus na foirgnimh sin díolmhaithe ó chuardach, foréileamh, coigistiú nó díshealbhú. Ní bheidh maoin agus sócmhainní na Gníomhaireachta faoi réir aon bheart comhéigin riarachán ná dlíthiúil gan údarás Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

AIRTEAGAL 2

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 2 de Phrótacal (Uimh. 7))

Beidh cartlann na Gníomhaireachta dosháraithe.

AIRTEAGAL 3

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 3 agus 4 de Phrótacal (Uimh. 7))

1. Beidh an Ghníomhaireacht, a shócmhainní, a ioncam agus a mhaoín eile saortha ó gach cáin dhíreach.

2. Earraí agus seirbhísí a onnmhairítear chuig an nGníomhaireacht ón Eilvéis le haghaidh a n-úsáide oifigiúla nó a sholáthraítear don Ghníomhaireacht san Eilvéis, ní bheidh siad faoi réir aon dleacht indéach ná aon cháin indéach.
3. Deonófar díolúine ó CBL má tá ar a laghad céad franc Eilvéiseach (lena n-áirítear cáin) san iomlán i gceist le praghas ceannaigh iarbhír na n-earraí agus na seirbhísí a luaitear sa sonrasc nó sa doiciméad comhfhreagrach. Beidh an Ghníomhaireacht díolmhaithe ó gach dleacht chustaim, ó gach toirmeasc agus ó gach srian ar allmhairí agus onnmhairí i leith earraí atá beartaithe dá húsáid oifigiúil; ní dhéanfar earraí a allmhaireofar amhlaidh a dhiúscairt, cibé acu ar íocaíocht nó nach ea, san Eilvéis, ach amháin faoi choinníollacha arna bhformheas ag rialtas na hEilvéise.
4. Deonófar an díolúine ó CBL, ó dhleacht mháil agus ó aon cháin indéach eile trí bhíthin logha nuair a thíolacfar don soláthróir earraí nó seirbhísí na foirmeacha Eilvéiseacha arna soláthar chun na críche sin.
5. Ní dheonófar díolúine ar bith i leith cánacha agus dleachtanna nach bhfuil iontu ach táillí as seirbhísí fónais phoiblí.

AIRTEAGAL 4

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 5 de Phrótacal (Uimh. 7))

Maidir lena cumarsáid oifigiúil agus tarchur a cuid doiciméad uile, gheobhaidh an Ghníomhaireacht san Eilvéis an chóir a thugann an Stát sin do mhisin taidhleoireachta.

Ní bheidh comhfhreagras oifigiúil ná teachtaireachtaí oifigiúla eile de chuid na Gníomhaireachta faoi réir cinsireachta.

AIRTEAGAL 5

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 6 de Phrótacal (Uimh. 7))

Laissez-passer an Aontais a eisítear chuig comhaltaí agus seirbhísigh na Gníomhaireachta, aithneofar é mar dhoiciméid taistil bhailí laistigh de chríoch na hEilvéise. Eiseofar na *laissez-passer* sin chuig oifigigh agus seirbhísigh eile faoi choinníollacha arna leagan síos i Rialacháin Foirne Oifigigh an Aontais agus Coinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh eile an Aontais (Rialachán Uimh. 31 (CEE), 11 (CEFA), lena leagtar síos Rialacháin Foirne Oifigigh agus Coinníollacha Fostaíochta Sheirbhísigh Eile Chomhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (IO 45, 14.6.1962, lch. 1385), lena n-áirítear aon leasú ina dhiaidh sin).

AIRTEAGAL 6

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 10 de Phrótacal (Uimh. 7))

Na hionadaithe do Bhallstáit an Aontais a ghlacann páirt in obair na Gníomhaireacht, beidh acu féin agus ag a gcomhairleoirí agus a saineolaithe teicniúla, i gcomhlíonadh a ndualgas agus le linn a dtaistil go dtí áit an chruinnithe san Eilvéis agus uaidh, na pribhléidí, na díolúintí agus na saoráidí is gnách.

AIRTEAGAL 7

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 11 de Phrótacal (Uimh. 7))

Maidir le hoifigigh agus seirbhísigh eile de chuid na Gníomhaireachta, i gcríoch na hEilvéise agus cibé náisiúntacht atá acu:

- (a) beidh siad díolmhaithe ó imeachtaí dlíthiúla i leith gníomhartha a rinne siad ina gcáil oifigiúil, lena n-áirítear a bhfocail labhartha nó scríofa, faoi réir fhorálacha na gConarthaí a bhaineann leis na rialacha i dtaobh freagracht oifigigh agus sheirbhísigh eile an Aontais ar thaobh amháin, agus ar an taobh eile, le dlínse Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh chun breith a thabhairt ar ábhair atá faoi dhíospóid idir an tAontas agus a oifigigh agus a sheirbhísigh eile. Fanfaidh an díolúine sin acu tar éis scor dá n-oifig;
- (b) ní bheidh siad féin ná a gcéilí ná daoine cleithiúnacha dá dteaghlach faoi réir srianta inimirce ná foirmiúlachtaí chun eachtrannaigh a chlárú;
- (c) tabharfar dóibh, maidir le rialacháin airgid reatha nó mhalairte, na saoráidí céanna is gnách a thabhairt d'oifigigh eagraíochtaí idirnáisiúnta;
- (d) beidh acu an ceart chun a dtroscán agus a n-éifeachtaí a allmhairiú saor ó dhleacht, ag dul i mbun a bpoist i gcéadair dóibh san Eilvéis, agus an ceart chun a dtroscán agus a n-éifeachtaí a athonnmhairiú saor ó dhleacht ar chríochnú a ndualgas sa tír sin, ach i gceachtar cás díobh faoi réir na gcoinníollacha is riachtanach le rialtas na hEilvéise;

- (e) beidh acu an ceart chun gluaisteán le haghaidh a n-úsáide pearsanta féin a allmhairiú saor ó dhleacht, más gluaisteán é a fuarthas sa tír dheiridh ina raibh cónaí orthu nó sa tír ar náisiúnaigh di iad, ar théarmaí mhargadh baile na tíre sin, agus é a athonnmhairiú saor ó dhleacht, ach i gceachtar cás díobh faoi réir na gcoinníollacha is riachtanach le rialtas na hEilvéise.

AIRTEAGAL 8

(a chomhfhreagraíonn d’Airteagal 12 de Phrótacal (Uimh. 7))

Beidh oifigigh agus seirbhísigh eile na Gníomhaireachta faoi dhliteanas cánach, chun tairbhe don Aontas, ar thuarastail, ar phá agus ar dhíolaíochtaí a íocfaidh an Gníomhaireacht leo, i gcomhréir leis na coinníollacha agus an nós imeachta a leagtar síos le dlí an Aontais.

Beidh siad díolmhaithe ó chánacha cónaidhme, cantúin agus comhchoiteanna na hEilvéise ar thuarastail, ar phá agus ar dhíolaíochtaí arna n-íoc ag an nGníomhaireacht.

AIRTEAGAL 9

(a chomhfhreagraíonn d’Airteagal 13 de Phrótacal (Uimh. 7))

Maidir le cáin ioncaim, cáin rachmais, agus dleachtanna báis a chur i bhfeidhm agus maidir le coinbhinsiúin chun cánachas dúbailte a sheachaint a tugadh i gcrích idir an Eilvéis agus Ballstáit den Aontas a chur chun feidhme, oifigigh agus seirbhísigh eile de chuid na Gníomhaireachta a bhunaíonn a n-áit chónaithe i gcríoch na hEilvéise chun críoch cánach tráth a théann siad isteach i seirbhís na Gníomhaireachta, mar gheall ar chomhlíonadh a ndualgas i seirbhís na Gníomhaireachta agus mar gheall air sin amháin, measfar sa Eilvéis agus sa tír shainchónaithe chun críoch cánach araon gur choinnigh siad a sainchónaí sa tír shainchónaithe sin chun críoch cánach ar choinníoll gur Ballstát den Aontas í. Bainfidh an fhoráil sin le céile freisin, sa mhéid nach bhfuil an céile sin ag gabháil go leithleach do phost sochair, agus le leanaí atá i gcleithiúnas agus faoi chúram na ndaoine dá dtagraítear san Airteagal seo.

Maoín shochorraithe ar le daoine dá dtagraítear sa chéad mhír agus atá san Eilvéis í, beidh sí díolmhaithe ó dhleachtanna báis san Eilvéis; measfar, chun an dleacht sin a mheasúnú, an mhaoin sin a bheith sa tír shainchónaithe chun críocha cánach, faoi réir ceart tríú tíortha agus ar an gcuntar go bhféadfadh sé go gcuirfí chun feidhme forálacha coinbhinsiún idirnáisiúnta ar chánachas dúbailte.

Ní chuirfear san áireamh aon sainchónaí a fuarthas mar gheall ar dhualgais a chomhlíonadh i seirbhís eagraíochtaí idirnáisiúnta eile agus mar gheall air sin amháin agus forálacha an Airteagail seo á gcur i bhfeidhm.

AIRTEAGAL 10

(a chomhfhreagraíonn d’Airteagal 14 de Phrótacal (Uimh. 7))

Leagfar síos le dlí an Aontais scéim na sochar slándála sóisialta d’oifigigh agus do sheirbhísigh eile an Aontais.

Dá bhrí sin, ní bheidh sé d’oibleagáid ar oifigigh ná ar sheirbhísigh eile na Gníomhaireachta a bheith ina gcomhaltaí de chóras slándála sóisialta na hEilvéise ar choinníoll go bhfuil siad cumhdaithe cheana féin ag scéim na sochar slándála sóisialta d’oifigigh agus do sheirbhísigh eile an Aontais. Baill de theaghlach bhaill foirne na Gníomhaireachta ar cuid dá dteaghlach iad, cumhdófar iad le scéim na sochar slándála sóisialta d’oifigigh agus do sheirbhísigh eile an Aontais ar choinníoll nach bhfuil siad fostaithe ag fostóir eile seachas an Ghníomhaireacht agus ar choinníoll nach bhfaigheann siad sochair slándála sóisialta ó Bhallstát den Aontas ná ón Eilvéis.

AIRTEAGAL 11

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 15 de Phrótacal (Uimh. 7))

Cinnfear le dlí an Aontais na catagóirí oifigeach agus seirbhíseach eile de chuid na Gníomhaireachta a mbeidh feidhm ag forálacha Airteagail 7, 8 agus 9 maidir leo, go hiomlán nó go páirteach.

Cuirfear ainmneacha, gráid agus seoltaí na n-oifigeach agus na seirbhíseach eile a áirítear sna haicmí sin in iúl go tréimhsiúil don Eilvéis.

AIRTEAGAL 12

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 17 de Phrótacal (Uimh. 7))

Is chun leasa na Gníomhaireachta agus chuige sin amháin a thabharfar pribhléidí, díolúintí agus saoráidí d'oifigigh agus seirbhísigh eile de chuid na Gníomhaireachta.

Ceanglófar ar an nGníomhaireacht an díolúine a tugadh d'oifigeach nó do sheirbhíseach eile a tharscaoileadh aon uair a mheasfaidh an Gníomhaireacht nach bhfuil tarscaoileadh na díolúine sin contrártha do leasanna na Gníomhaireachta.

AIRTEAGAL 13

(a chomhfhreagraíonn d'Airteagal 18 de Phrótacal (Uimh. 7))

Chun an Fhoscríbhinn seo a chur i bhfeidhm, oibreoidh an Gníomhaireacht i gcomhar le húdaráis fhreagracha na hEilvéise nó Bhallstáit an Aontais lena mbaineann.

MAIDIR LE CUR I bhFEIDHM
AIRTEAGAL 25 DEN CHOMHAONTÚ

AIRTEAGAL 1

Liosta de ghníomhaíochtaí ghníomhaireachtaí, chórais faisnéise agus ghníomhaíochtaí eile an
Aontais a bhfuil an Eilvéis le ranníocaíocht airgeadais a dhéanamh leo

Déanfaidh an Eilvéis ranníocaíocht airgeadais leis an méid seo a leanas:

(a) ghníomhaireachtaí:

- An Lárionad Eorpach um Ghalair a Chosc agus a Rialú, arna bhunú le Rialachán (CE)
Uimh. 851/2004 (IO AE L 142, 30.4.2004, lch. 1, ELI:
<http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), de réir mar is infheidhme de réir
Iarscríbhinn I;

(b) córais faisnéise:

- an Córas Luathrabhaidh agus Freagartha (EWSR), arna bhunú i gcomhréir le Rialachán (AE) 2022/2371 (IO AE L 314, 6.12.2022, lch. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>), de réir mar is infheidhme de réir Iarscríbhinn I, ach amháin má chumhdaítear ranníocaíocht na hEilvéise leis an gcóras faisnéise sin ina iomláine cheana féin le ranníocaíocht na hEilvéise leis an Lárionad agus leis an gClár le haghaidh ghníomhaíocht an Aontais i réimse na sláinte;

(c) gníomhaíochtaí eile:

- ceann ar bith.

AIRTEAGAL 2

Téarmaí íocaíochta

1. Déanfar íocaíochtaí atá dlite de bhun Airteagal 25 den Chomhaontú i gcomhréir leis an Airteagal seo.
2. Agus glao ar chistí na bliana airgeadais á eisiúint ag an gCoimisiún, cuirfidh sé an fhaisnéis seo a leanas in iúl don Eilvéis:

(a) méid na ranníocaíochta oibríochtúla; agus

(b) méid na táille rannpháirtíochta.

3. Cuirfidh an Coimisiún an fhaisnéis seo a leanas maidir le rannpháirtíocht na hEilvéise in iúl don Eilvéis a luaithé is féidir agus ar a dhéanaí an 16 Aibreán de gach bliain airgeadais:

- (a) na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais bhuiséad bliantúil an Aontais a vótáladh atá inscríofa ar línte fóirdheontais buiséid ábhartha an Aontais don bhliain i gceist le haghaidh gach gníomhaireachta de chuid an Aontais, agus aon ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe mar a shainmhínítear in Airteagal 1 á cur san áireamh le haghaidh gach gníomhaireachta, agus na méideanna i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais i ndáil le buiséad an Aontais a vótáladh don bhliain i gceist le haghaidh bhuiséad ábhartha na gcórais faisnéise agus gníomhaíochtaí eile, lena gcumhdaítear rannpháirtíocht na hEilvéise i gcomhréir le hAirteagal 1;
- (b) méid na táille rannpháirtíochta dá dtagraítear in Airteagal 25(7) den Chomhaontú; agus
- (c) a mhéid a bhaineann le gníomhaireachtaí, i mbliain N+1 na méideanna i ngealltanais bhuiséadacha a rinneadh maidir le leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaraíodh i mbliain N ar na línte fóirdheontais buiséid ábhartha de chuid an Aontais i ndáil le buiséad bliantúil an Aontais atá inscríofa ar línte fóirdheontais buiséid ábhartha an Aontais le haghaidh bhliain N.

4. Ar bhonn a dhréachtbhuiséid, soláthróidh an Coimisiún meastachán ar an bhfaisnéis faoi phointí (a) agus (b) de mhír 3 a luaithé is féidir, agus, ar a dhéanaí, faoin 1 Meán Fómhair den bhliain airgeadais.

5. Eiseoidh an Coimisiún don Eilvéis, an 16 Aibreán ar a dhéanaí agus, más infheidhme maidir leis an ngníomhaireacht ábhartha, an córas faisnéise nó gníomhaíocht eile, an 22 Deireadh Fómhair ar a luaithé agus ar a dhéanaí an 31 Deireadh Fómhair gach bliain airgeadais, glao ar chistí a chomhfhreagraíonn do ranníocaíocht na hEilvéise faoin gComhaontú seo le haghaidh gach ceann de na gníomhaireachtaí, na córais faisnéise agus na gníomhaíochtaí eile ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach.

6. Déanfar an glao (nó na glaonna) ar chistí dá dtagraítear i mír 5 a struchtúró i dtráthchodanna mar a leanas:

- (a) an chéad tráthchuid de gach bliain, i ndáil leis an nglao ar chistí atá le heisiúint faoin 16 Aibreán, comhfhreagróidh sí do mhéid suas le coibhéis an mheastacháin ar ranníocaíocht bhliantúil airgeadais na gníomhaireachta, an chórais faisnéise nó na gníomhaíochta eile i gceist dá dtagraítear i mír 4;

Íocfaidh an Eilvéis an méid a shonrófar sa ghlaó ar chistí sin 60 lá ar a dhéanaí tar éis eisiúint an ghlaó ar chistí.

- (b) i gcás inarb infheidhme, an dara tráthchuid den bhliain, i ndáil leis an nglao ar chistí atá le heisiúint an 22 Deireadh Fómhair ar a luaithe agus an 31 Deireadh Fómhair ar a dhéanaí, comhfhreagróidh sí don difríocht idir an méid dá dtagraítear i mír 4 agus an méid dá dtagraítear i mír 5 i gcás ina mbeidh an méid dá dtagraítear i mír 5 níos airde.

Íocfaidh an Eilvéis an méid a shonrófar sa ghlaó ar chistí sin faoin 21 Nollaig ar a dhéanaí.

I gcás gach glao ar chistí, féadfaidh an Eilvéis íocaíochtaí ar leithligh a dhéanamh le haghaidh gach gníomhaireachta, córais faisnéise nó gníomhaíochta eile.

7. I gcás na chéad bhliana de chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, eiseoidh an Coimisiún aon ghlaó amháin ar chistí, laistigh de 90 lá ó theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo.

Íocfaidh an Eilvéis an méid a shonrófar sa ghlaó ar chistí 60 lá ar a dhéanaí tar éis eisiúint an ghlaó ar chistí.

8. Is é an toradh a bheidh ar aon mhoill ar íocaíocht na ranníocaíochta airgeadais go n-íocfaidh an Eilvéis ús mainneachtana ar an méid atá gan íoc ón dáta dlite suas go dtí an lá a íocfar ina iomláine an méid sin gan íoc.

Is é an ráta úis ar mhéideanna is infhaighte nach n-íoctar ar an dáta dlite an ráta arna chur i bhfeidhm ag an mBanc Ceannais Eorpach ar a phríomhoibríochtaí athmhaoinithe, mar a fhoilsítear i sraith C d'*Iris Oifigiúil an Aontais Eorpaigh*, a bheidh i bhfeidhm ar an gcéad lá féilire den mhí ina mbeidh an dáta dlite, nó 0 %, cibé acu is airde, móide 3,5 pointe céatadán.

AIRTEAGAL 3

Ranníocaíocht airgeadais na hEilvéise le gníomhaireachtaí an Aontais a choigeartú i bhfianaise an chur chun feidhme

Déanfar ranníocaíocht airgeadais na hEilvéise le gníomhaireachtaí an Aontais a choigeartú i mbliain N+1, nuair a choigeartófar an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh suas nó síos de réir na difríochta idir an ranníocaíocht oibríochtúil tosaigh agus ranníocaíocht choigeartaithe arna ríomh trí threoir ranníoca bhliain N a chur i bhfeidhm maidir le méid na ngealltanais buiséadach a dhéantar ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais a údaraítear i mbliain N faoi na línte buiséid ábhartha maidir le fóirdheontais an Aontais. I gcás inarb infheidhme, cuirfear san áireamh sa difríocht, i gcás gach gníomhaireachta, an ranníocaíocht oibríochtúil choigeartaithe bunaithe ar chéatadán mar a shainmhínítear in Airteagal 1.

AIRTEAGAL 4

Socruithe idirthréimhseacha

I gcás nach é an 1 Eanáir dáta theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo, beidh feidhm ag an Airteagal seo de mhaolú ar Airteagal 2.

I gcás chéad bhliain chur chun feidhme an Chomhaontaithe seo, i ndáil leis an ranníocaíocht oibríochtúil atá dlite le haghaidh na bliana i gceist is infheidhme maidir leis an ngníomhaireacht ábhartha, leis an gcóras faisnéise ábhartha nó le gníomhaíocht eile ábhartha, mar a bhunaítear i gcomhréir le hAirteagal 25 den Chomhaontú agus le hAirteagail 1 go 3 den Iarscríbhinn seo, laghdófar an ranníocaíocht oibríochtúil ar bhonn *pro rata temporis* trí mhéid na ranníocaíochta oibríochtúla bliantúla atá dlite a iolrú faoi chóimheas na nithe seo a leanas:

- (a) an líon laethanta féilire ó dháta theacht i bhfeidhm an Chomhaontaithe seo go dtí an 31 Nollaig den bhliain i gceist; agus
- (b) an líon iomlán laethanta féilire den bhliain i gceist.

PRÓTACAL
MAIDIR LEIS AN mBINSE EADRÁNA

CAIBIDIL I
RÉAMHFHORÁLACHA

AIRTEAGAL I.1

Raon feidhme

Má chuireann ceann de na Páirtithe Conarthacha (dá ngairtear ‘páirtithe’ anseo feasta) díospóid isteach le haghaidh eadrána i gcomhréir le hAirteagal 15(2) nó le hAirteagal 16(2) den Chomhaontú, beidh feidhm ag na rialacha a leagtar amach sa Phrótacal seo.

AIRTEAGAL I.2

Seirbhísí clárlainne agus rúnaíochta

Comhlíonfaidh Biúró Idirnáisiúnta na Buanchúirte Eadrána sa Háig (dá ngairtear ‘an Biúró Idirnáisiúnta’ anseo feasta) feidhmeanna na clárlainne agus soláthróidh sé na seirbhísí rúnaíochta is gá.

AIRTEAGAL I.3

Fógraí agus teorainneacha ama a ríomh

1. Féadfar fógraí, lena n-áirítear teachtaireachtaí nó tograí, a sheoladh trí aon mhodh cumarsáide lena ndeimhnítear a dtarchur, nó lena gcumasaítear iad a dheimhniú.
2. Ní fhéadfar fógraí den sórt sin a sheoladh go leictreonach ach amháin má tá seoladh ainmnithe nó údaraithe ag páirtí go sonrach chun na críche sin.
3. Seolfar fógraí den sórt sin a sheirbheálfar ar na páirtithe, i gcás na hEilvéise, chuig Rannán Eorpach Roinn Cónaidhme Gnóthaí Eachtracha na hEilvéise agus, i gcás an Aontais, chuig Seirbhís Dlí an Choimisiúin.
4. Rithfidh aon teorainn ama a leagtar síos sa Phrótacal seo ón lá tar éis tarlú teagmhais nó déanamh birt. Más rud é gur lá nach lá oibre ag institiúidí an Aontais nó rialtas na hEilvéise an lá deireanach chun doiciméad a sheachadadh, tiocfaidh deireadh le tréimhse seachadta an doiciméid ar an gcéad lá oibre ina dhiaidh sin. Déanfar laethanta neamhoibre a thagann faoi réim na tréimhse ama a chomhaireamh.

AIRTEAGAL I.4

Fógra eadrána

1. An páirtí a chuirfidh sé chuige eadráin a úsáid ('an t-iarratasóir') seolfaidh sé fógra eadrána chuig an bpáirtí eile ('an cosantóir') agus chuig an mBiúró Idirnáisiúnta.

2. Measfar imeachtaí eadrána a bheith tosaithe ar an lá tar éis an lae a gheobhaidh an cosantóir an fógra eadrána.

3. Beidh an fhaisnéis seo a leanas san fhógra eadrána:

- (a) an t-éileamh go ndéanfar an díospóid a tharchur chun eadrána;
- (b) ainmneacha agus sonraí teagmhála na bpáirtithe;
- (c) ainm agus seoladh ghníomhaire nó ghníomhairí an iarratasóra;
- (d) bunús dlí na n-imeachtaí (Airteagal 15(2) nó Airteagal 16(2) den Chomhaontú agus:
 - (i) sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(2) den Chomhaontú, an cheist is cúis leis an díospóid mar a cuireadh isteach go hoifigiúil, lena réiteach, ar chlár oibre an Chomhchoiste i gcomhréir le hAirteagal 15(1) den Chomhaontú; agus
 - (ii) sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 16(2) den Chomhaontú, cinneadh an bhinse eadrána, aon bheart cur chun feidhme a luaitear in Airteagal 15(5) den Chomhaontú agus na bearta cúiteacha is ábhar díospóide;
- (e) aon riail is cúis leis an díospóid nó a bhaineann léi a ainmniú;
- (f) tuairisc ghairid ar an díospóid; agus
- (g) ainmniú eadránaí nó, má tá cúigear eadránaithe le ceapadh, ainmniú beirt eadránaithe.

4. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(3) den Chomhaontú, féadfaidh faisnéis a bheith san fhógra eadrána freisin maidir leis an ngá atá le tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

5. Ní chuirfidh aon éileamh ar leordhóthanacht an fhógra eadrána cosc ar bhunú an bhinse eadrána. Déanfaidh an binse eadrána an díospóid a chinneadh go cinntitheach.

AIRTEAGAL I.5

Freagairt ar an bhfógra eadrána

1. Laistigh de 60 lá ón bhfógra eadrána a fháil, seolfaidh an cosantóir freagra ar an bhfógra eadrána chuig an iarratasóir agus chuig an mBiúró Idirnáisiúnta, ina mbeidh an fhaisnéis seo a leanas:

- (a) ainmneacha agus sonraí teagmhála na bpáirtithe;
- (b) ainm agus seoladh ghníomhaire nó ghníomhairí an chosantóra;
- (c) freagra ar an bhfaisnéis a thugtar san fhógra eadrána i gcomhréir le pointí (d) go (f) d'Airteagal I.4(3); agus
- (d) ainmniú eadránaí nó, má tá cúigear eadránaithe le ceapadh, ainmniú beirt eadránaithe.

2. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(3) den Chomhaontú, féadfaidh freagra ar an bhfaisnéis a thugtar san fhógra eadrána i gcomhréir le hAirteagal I.4(4) den Phrótacal seo agus faisnéis maidir leis an ngá atá le tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh a bheith sa fhreagra ar an bhfógra eadrána.
3. Ní chuirfidh easpa freagartha, nó freagra neamhiomlán nó déanach ón gcosantóir ar an bhfógra eadrána cosc ar bhunú binse eadrána. Déanfaidh an binse eadrána an díospóid a chinneadh go cinntitheach.
4. Má iarrann an cosantóir go mbeadh cúigear eadránaithe ar an mbinse eadrána ina fhreagra ar an bhfógra eadrána, ainmneoidh an t-iarratasóir eadránaí breise laistigh de 30 lá ón bhfreagra ar an bhfógra eadrána a fháil.

AIRTEAGAL I.6

Ionadaíocht agus cúnamh

1. Déanfaidh gníomhaire amháin nó níos mó ionadaíocht ar na páirtithe os comhair an bhinse eadrána. Féadfaidh na gníomhairí cúnamh a fháil ó chomhairleoirí nó ó dhlíodóirí.
2. Cuirfear aon athrú ar na gníomhairí nó ar a seoltaí in iúl don pháirtí eile, don Bhiúró Idirnáisiúnta agus don bhinse eadrána. Féadfaidh an binse eadrána, tráth ar bith, ar a thionscnamh féin nó ar iarraidh ó pháirtí, fianaise ar na cumhachtaí a thugtar do ghníomhairí na bpáirtithe a iarraidh.

CAIBIDIL II

COMHDHÉANAMH AN BHINSE EADRÁNA

AIRTEAGAL II.1

An líon eadránaithe

Triúr eadránaithe a bheidh ar an mbinse eadrána. Má iarrann an t-iarratasóir ina fhógra eadrána nó an cosantóir ina fhreagra ar an bhfógra eadrána amhlaidh, beidh cúigear eadránaithe ar an mbinse eadrána.

AIRTEAGAL II.2

Na headránaithe a cheapadh

1. Má tá triúr eadránaithe le ceapadh, ainmneoidh gach ceann de na páirtithe duine acu. Roghnóidh an bheirt eadránaithe arna gceapadh ag na páirtithe an tríú headránaí, a bheidh ina chathaoirleach ar an mbinse eadrána.
2. Má tá cúigear eadránaithe le ceapadh, ainmneoidh gach páirtí beirt díobh. Roghnóidh an ceathrar eadránaithe arna gceapadh ag na páirtithe an cúigiú headránaí, a bheidh ina chathaoirleach ar an mbinse eadrána.

3. Más rud é, laistigh de 30 lá tar éis ainmniú an eadránaí deiridh arna cheapadh ag na páirtithe, nach mbeidh na headránaithe tar éis teacht ar chomhaontú maidir le cathaoirleach an bhinse eadrána a roghnú, is é Ardrúnaí na Buanchúirte Eadrána a cheapfaidh an cathaoirleach.

4. Chun cúnamh a thabhairt eadránaithe a roghnú chun an binse eadrána a chomhdhéanamh, déanfar liosta táscach de dhaoine ag a bhfuil na cáilíochtaí dá dtagraítear i mír 6, a bheidh i gcoiteann ag na comhaontuithe déthaobhacha uile sna réimsí a bhaineann leis an margadh inmheánach ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach chomh maith leis an gComhaontú seo, an Comhaontú idir an Comhphobal Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le trádáil i dtáirgí talmhaíochta, arna dhéanamh i Lucsamburg an 21 Meitheamh 1999 (dá ngairtear ‘an Comhaontú maidir le trádáil i dtáirgí talmhaíochta’ anseo feasta) agus an Comhaontú idir an tAontas Eorpach agus Cónaidhm na hEilvéise maidir le ranníocaíocht thráthrialta airgeadais na hEilvéise chun éagothromaíochtaí eacnamaíocha agus sóisialta san Aontas Eorpach a laghdú, arna dhéanamh in [...] an [...] (dá ngairtear ‘an Comhaontú maidir le ranníocaíocht thráthrialta airgeadais na hEilvéise’ anseo feasta), a bhunú agus a thabhairt cothrom le dáta nuair is gá. Déanfaidh an Comhchoiste an liosta sin a ghlacadh agus a thabhairt cothrom le dáta le cinneadh chun críocha an Chomhaontaithe seo.

5. I gcás nach n-ainmneoidh páirtí eadránaí, ceapfaidh Ardrúnaí na Buanchúirte Eadrána an t-eadránaí sin ón liosta dá dtagraítear i mír 4. In éagmais liosta den sórt sin, déanfaidh Ard-Rúnaí na Buanchúirte Eadrána an t-eadránaí a cheapadh trí chrannchur ó na pearsana aonair a mhol páirtí amháin nó an dá pháirtí go foirmiúil chun críocha mhír 4.

6. Is daoine ardcháilithe iad na daoine a chomhdhéanann an binse eadrána, bíodh nó ná bíodh ceangail acu leis na páirtithe, a ráthaítear a neamhspleáchas agus a n-easpa coinbhleachtaí leasa, mar aon le raon leathan taithí. Go háirithe, beidh saineolas léirithe acu ar an dlí agus ar na hábhair a chumhdaítear leis an gComhaontú seo; ní ghlacfaidh siad teoracha ó cheachtar páirtí; agus feidhmeoidh siad ina gcáil phearsanta, agus ní ghlacfaidh siad le teoracha ó aon eagraíocht ná aon rialtas maidir le hábhair a bhaineann leis an díospóid. Beidh taithí ag cathaoirleach an bhinse eadrána freisin ar nósanna imeachta um réiteach díospóidí.

AIRTEAGAL II.3

Dearbhuithe eadránaithe

1. Le linn do dhuine a bheith á mheas lena cheapadh mar eadránaí, tuairisceoidh an duine sin na himthosca uile is dóigh a bheidh ina gcúis le hamhras dlisteanach maidir lena neamhchlaontacht nó lena neamhspleáchas. Ón gceapachán agus le linn na n-imeachtaí eadrána ar fad, tuairisceoidh eadránaí na himthosca sin do na páirtithe agus do na headránaithe eile gan mhoill, mura ndearna an t-eadránaí amhlaidh cheana féin.
2. Féadfar aon eadránaí a bhriseadh as a phost más ann d'imthosca a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le hamhras dlisteanach faoina neamhchlaontacht nó faoina neamhspleáchas.
3. Ní fhéadfaidh páirtí a iarraidh go mbrisfí eadránaí as a phost ach amháin ar chúis a thagann chun cinn dó tar éis an cheapacháin sin.

4. Mura ngníomhaíonn eadránaí nó mura féidir le headránaí *de jure* nó *de facto* a ról a chomhlíonadh, beidh feidhm ag an nós imeachta chun eadránaithe a bhriseadh as a bpost a leagtar síos in Airteagal II.4.

AIRTEAGAL II.4

Eadránaithe a bhriseadh as a bpost

1. Aon pháirtí ar mian leis eadránaí a bhriseadh as a phost, déanfaidh sé iarraidh ar dhífhostú laistigh de 30 lá ón dáta a thugtar fógra dó faoi cheapadh an eadránaí sin nó laistigh de 30 lá ón dáta a thagann sé ar an eolas faoi na himthosca dá dtagraítear in Airteagal II.3.
2. Seolfar an iarraidh ar dhífhostú chuig an bpáirtí eile, chuig an eadránaí dífhostaithe, chuig na headránaithe eile agus chuig an mBiúró Idirnáisiúnta. Leagfar amach ann na cúiseanna atá leis an iarraidh ar dhífhostú.
3. Nuair a bheidh iarraidh ar dhífhostú déanta, féadfaidh an páirtí eile glacadh leis an iarraidh ar dhífhostú. Féadfaidh an t-eadránaí i gceist éirí as freisin. Ní thugtar le tuiscint leis an nglacadh nó leis an éirí as go n-aithnítear na cúiseanna atá leis an iarraidh ar dhífhostú.
4. Más rud é, laistigh de 15 lá ón dáta ar tugadh fógra faoin iarraidh ar dhífhostú, nach nglacfaidh an páirtí eile leis an iarraidh ar dhífhostú nó nach n-éireoidh an t-eadránaí i gceist as, féadfaidh an páirtí a d'iarr an dífhostú a iarraidh ar Ard-Rúnaí na Buanchúirte Eadrána cinneadh a dhéanamh maidir leis an dífhostú.

5. Mura gcomhaontóidh na páirtithe a mhalairt, léireofar sa chinneadh dá dtagraítear i mír 4 na cúiseanna atá leis an gcinneadh sin.

AIRTEAGAL II.5

Eadránaí a ionadú

1. Faoi réir mhír 2 den Airteagal seo, más gá eadránaí a ionadú le linn na n-imeachtaí eadrána, ceapfar nó roghnófar ionadaí i gcomhréir leis an nós imeachta a leagtar síos in Airteagal II.2 is infheidhme maidir le ceapadh nó roghnú an eadránaí a bheidh le hionadú. Beidh feidhm ag an nós imeachta sin fiú murar fheidhmigh páirtí amháin a cheart chun an t-eadránaí atá le hionadú a cheapadh nó páirt a ghlacadh i gceapadh an eadránaí sin.

2. I gcás eadránaí a ionadú, atosófar ar an nós imeachta ag an gcéim inar scoir an t-eadránaí ar cuireadh eadránaí eile ina ionad dá fheidhmeanna a chomhlíonadh, mura gcinntídh an binse eadrána a mhalairt.

AIRTEAGAL II.6

Eisiamh dliteanais

Ach amháin i gcásanna éagóra d'aon ghnó nó mórfhaillí, diúltaíonn na páirtithe, a mhéid is féidir a cheadaítear leis an dlí is infheidhme, aon chaingean in aghaidh na n-eadránaithe maidir le haon ghníomh nó neamhghníomh a bhaineann leis an eadráin.

CAIBIDIL III

IMEACHTAÍ EADRÁNA

AIRTEAGAL III.1

Forálacha ginearálta

1. Is é dáta bunaithe an bhinse eadrána an dáta ar ghlac an t-eadránaí deiridh lena cheapachán.
2. Áiritheoidh an binse eadrána go gcaithfear go cothrom leis na páirtithe agus, ag céim chuí de na himeachtaí, go mbeidh deis leordhóthanach ag gach ceann acu a gcearta a dhearbhu agus a gcás a chur i láthair. Seolfaidh an binse eadrána na himeachtaí ar shlí a sheachnóidh moilleanna agus caiteachas nach bhfuil gá leis agus a áiritheoidh go socrófar an díospóid idir na páirtithe.
3. Eagrófar éisteacht, mura gcinnfidh an binse eadrána a mhalairt, tar éis na páirtithe a éisteacht.
4. Nuair a chuirfidh páirtí teachtaireacht chuig an mbinse eadrána, déanfaidh sé amhlaidh tríd an mBiúró Idirnáisiúnta agus cuirfidh sé cóip chuig an bpáirtí eile an tráth céanna. Seolfaidh an Biúró Idirnáisiúnta cóip den teachtaireacht sin chuig gach duine de na headránaithe.

AIRTEAGAL III.2

Áit eadrána

Is í an Háig an áit eadrána. Féadfaidh an binse eadrána, más gá sin in imthosca eisceachtúla, teacht le chéile in aon áit eile is cuí leis dá phléití.

AIRTEAGAL III.3

Teanga

1. Is iad an Fhraincis agus an Béarla teangacha na n-imeachtaí.
2. Féadfaidh an binse eadrána a ordú go mbeidh aistriúchán go ceann de theangacha na n- imeachtaí ag gabháil leis na doiciméid uile atá i gceangal leis an ráiteas éilimh nó leis an ráiteas cosanta agus leis na doiciméid bhreise uile a tháirgtear le linn na n- imeachtaí, arna gcur isteach ina dteanga bhunaidh.

AIRTEAGAL III.4

Ráiteas éilimh

1. Seolfaidh an t-iarratasóir a ráiteas éilimh i scríbhinn chuig an gcosantóir agus chuig an mbinse eadrána tríd an mBiúró Idirnáisiúnta, laistigh den teorainn ama arna socrú ag an mbinse eadrána. Féadfaidh an t-iarratasóir a chinneadh a fhógra eadrána dá dtagraítear in Airteagal I.4 a mheas mar ráiteas éilimh, ar choinníoll go gcomhlíonann sé na coinníollacha i míreanna 2 agus 3 den Airteagal seo freisin.
2. Beidh an fhaisnéis seo a leanas sa ráiteas éilimh:
 - (a) an fhaisnéis a leagtar amach i bpointí (b) go (f) d'Airteagal I.4(3);
 - (b) ráiteas fíoras a cuireadh isteach mar thaca leis an éileamh; agus
 - (c) na hargóintí dlíthiúla a cuireadh chun cinn mar thaca leis an éileamh.
3. Beidh ag gabháil leis an ráiteas éilimh, a mhéid is féidir, aon doiciméad agus aon fhianaise eile a bheidh luaite ag an iarratasóir nó ba cheart tagairt a dhéanamh dóibh ann. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(3) den Chomhaontú, beidh faisnéis sa ráiteas éilimh freisin, a mhéid is féidir, maidir leis an ngá atá le tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

AIRTEAGAL III.5

Ráiteas cosanta

1. Seolfaidh an cosantóir an ráiteas cosanta i scríbhinn chuig an iarratasóir agus chuig an mbinse eadrána tríd an mBiúró Idirnáisiúnta, laistigh den teorainn ama arna socrú ag an mbinse eadrána. Féadfaidh an cosantóir a chinneadh an freagra ar an bhfógra eadrána dá dtagraítear in Airteagal I.5 a mheas mar ráiteas cosanta, ar choinníoll go gcomhlíonann an freagra ar an bhfógra eadrána na coinníollacha i mír 2 den Airteagal seo freisin.
2. Freagróidh an ráiteas cosanta do na pointí sa ráiteas éilimh a shonraítear i gcomhréir le pointí (a) go (c) d'Airteagal III.4(2) den Phrótacal seo. Beidh ag gabháil leis, a mhéid is féidir, aon doiciméad agus aon fhianaise eile a bheidh luaite ag an gcosantóir nó ba cheart tagairt a dhéanamh dóibh ann. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(3) den Chomhaontú, beidh faisnéis sa ráiteas cosanta freisin, a mhéid is féidir, maidir leis an ngá atá le tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.
3. Sa ráiteas cosanta, nó ag céim níos déanaí sna himeachtaí eadrána má chinneann an binse eadrána go bhfuil údar le moill de bharr imthosca, féadfaidh an cosantóir frithéileamh a dhéanamh ar choinníoll go bhfuil dlínse ag an mbinse eadrána ina leith.
4. Beidh feidhm ag Airteagal III.4(2) agus (3) maidir le frithéileamh.

AIRTEAGAL III.6

Dlínse eadrána

1. Rialóidh an binse eadrána rialú an bhfuil dlínse aige ar bhonn Airteagail 15(2) nó 16(2) den Chomhaontú.
2. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(2) den Chomhaontú, beidh sainordú ag an mbinse eadrána scrúdú a dhéanamh ar an gceist is cúis leis an díospóid arna hiontráil go hoifigiúil, lena réiteach, ar chlár oibre an Chomhchoiste i gcomhréir le hAirteagal 15(1) den Chomhaontú.
3. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 16(2) den Chomhaontú, beidh sainordú ag an mbinse eadrána a d'éist leis an bpríomhchás scrúdú a dhéanamh ar chomhréireacht na mbeart cúiteach is ábhar díospóide, lena n-áirítear i gcás ina ndearnadh na bearta sin go hiomlán nó go páirteach i gcomhréir le hAirteagail 19(1)(c) agus 20(4) den Chomhaontú maidir le rannpháirtíocht na hEilvéise i gCláir an Aontais, a mhéid a bhaineann le rannpháirtíocht na hEilvéise sa Chlár le haghaidh ghníomhaíocht an Aontais i réimse na sláinte.
4. Déanfar réamhagóid maidir le heaspa dlínse an bhinse eadrána ar a dhéanaí sa ráiteas cosanta nó, i gcás frithéilimh, sa fhreagra. Má tá páirtí tar éis eadránaí a cheapadh nó má ghlac sé páirt ina cheapachán, ní bhainfear an ceart de réamhagóid den sórt sin a dhéanamh. Déanfar an réamhagóid go rachadh an díospóid thar chumhachtaí an bhinse eadrána a luaithe a tharraingeofar an cheist anuas a líomhnaítear a théann thar a cumhachtaí le linn na n-imeachtaí eadrána. In aon chás, féadfaidh an binse eadrána réamhagóid a cheadú a dhéanfar tar éis don teorainn ama atá leagtha síos dul in éag má chreideann sé go raibh cúis bhailí leis an moill.

5. Féadfaidh an binse eadrána rialú a thabhairt ar an réamhagóid dá dtagraítear i mír 4 trí dhéileáil léi mar réamhcheist nó sa chinneadh ar shubstaint an cháis.

AIRTEAGAL III.7

Aighneachtaí eile i scríbhinn

Déanfaidh an binse eadrána, tar éis dó dul i gcomhairle leis na páirtithe, breith a thabhairt ar na haighneachtaí eile i scríbhinn, i dteannta an ráitis éilimh agus an ráitis cosanta, a dhéanfaidh nó a fhéadfaidh na páirtithe a chur isteach agus socróidh sé an teorainn ama lena gcur isteach.

AIRTEAGAL III.8

Teorainneacha ama

1. Ní rachaidh na teorainneacha ama arna socrú ag an mbinse eadrána chun na doiciméid i scríbhinn a chur in iúl, lena n-áirítear an ráiteas éilimh agus an ráiteas cosanta, thar 90 lá, mura gcomhaontóidh na páirtithe a mhalairt.

2. Déanfaidh an binse eadrána a chinneadh críochnaitheach laistigh de 12 mhí ó dháta a bhunaithe. In imthosca eisceachtúla a bhfuil deacracht ar leith ag baint leo, féadfaidh an binse eadrána síneadh suas le 3 mhí bhreise a chur leis an tréimhse sin.

3. Déanfar na teorainneacha ama a leagtar síos i míreanna 1 agus 2 a laghdú faoina leath:

(a) arna iarraidh sin don iarratasóir nó don chosantóir, más rud é, laistigh de 30 lá tar éis an iarraidh sin a fháil, go rialaíonn an binse eadrána, tar éis an páirtí eile a éisteacht, go bhfuil práinn leis an gcás; nó

(b) má chomhaontaíonn na páirtithe amhlaidh.

4. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 16(2) den Chomhaontú, déanfaidh an binse eadrána a chinneadh críochnaitheach laistigh de 6 mhí ón dáta ar tugadh fógra faoi na bearta cúiteacha i gcomhréir le hAirteagal 16(1) den Chomhaontú.

AIRTEAGAL III.9

Cásanna arna dtarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh

1. I gcur i bhfeidhm Airteagal 12 agus Airteagal 15(3) den Chomhaontú, déanfaidh an binse eadrána tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

2. Féadfaidh an binse eadrána tarchur a dhéanamh chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh tráth ar bith sna himeachtaí, ar choinníoll go bhfuil an binse eadrána in ann cúlra dlíthiúil agus fíorasach an cháis a shainiú beacht go leor, mar aon leis na ceistanna dlí a tharraingítear anuas ann. Cuirfear na himeachtaí os comhair an bhinse eadrána ar fionraí go dtí go mbeidh a rialú tugtha ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

3. Féadfaidh gach páirtí iarraidh réasúnaithe a chur chuig an mbinse eadrána chun tarchur a dhéanamh chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh. Diúltóidh an binse eadrána d'iarraidh den sórt sin má mheasann sé nach gcomhlíontar na coinníollacha maidir le tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh dá dtagraítear i mír 1. Má dhiúltaíonn an binse eadrána d'iarraidh páirtí ar tharchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh, tabharfaidh sé cúiseanna lena chinneadh sa bhreith ar shubstaint an cháis.

4. Déanfaidh an binse eadrána tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh trí bhíthin fógra. Beidh an fhaisnéis seo a leanas, ar a laghad, san fhógra:

- (a) tuairisc ghairid ar an díospóid;
- (b) gníomh dlí nó gníomhartha dlí an Aontais agus/nó an fhoráil nó na forálacha den Chomhaontú seo atá i gceist; agus
- (c) coincheap dhlí an Aontais atá le léirmhíniú i gcomhréir le hAirteagal 12(2) den Chomhaontú.

Tabharfaidh an binse eadrána fógra maidir leis an tarchur chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh do na páirtithe.

5. Cuirfidh Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh i bhfeidhm, de réir analaí, na rialacha nós imeachta inmheánacha is infheidhme maidir le feidhmiú a dlínse chun réamhrialú a dhéanamh ar léirmhíniú na gConarthaí agus na ngníomhartha arna ndéanamh ag institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí an Aontais.

6. Na gníomhairí agus na dlíodóirí atá údaraithe ionadaíocht a dhéanamh do na páirtithe os comhair an bhinse eadrána de bhun Airteagail I.4, I.5, III.4 agus III.5, údarófar dóibh ionadaíocht a dhéanamh ar na páirtithe os comhair Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh.

AIRTEAGAL III.10

Bearta idirlinne

1. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 16(2) den Chomhaontú, féadfaidh ceachtar páirtí, ag aon chéim den nós imeachta eadrána, iarratas a dhéanamh ar bhearta eatramhacha arb é atá iontu na bearta cúiteacha a chur ar fionraí.
2. Sonrófar in iarratas de bhun mhír 1 ábhar na n-imeachtaí, na himthosca is cúis le práinn agus na saincheisteanna fíorais agus dlí lena mbunaítear cás *prima facie* le haghaidh na mbeart eatramhach arna n-iarraidh. Beidh ann an fhianaise agus na tairiscintí fianaise uile atá ar fáil chun údar a thabhairt le deonú na mbeart eatramhach.
3. Déanfaidh an páirtí a iarrann na bearta eatramhacha a iarratas a sheoladh i scríbhinn chuig an bpáirtí eile agus chuig an mbinse eadrána tríd an mBiúró Idirnáisiúnta. Socróidh an binse eadrána teorainn ama ghearr ar laistigh di a fhéadfaidh an páirtí eile sin barúlacha i scríbhinn nó ó bhéal a chur isteach.
4. Glacfaidh an binse eadrána, laistigh de 1 mhí amháin tar éis an t-iarratas dá dtagraítear i mír 1 a chur isteach, cinneadh maidir leis na bearta cúiteacha atá á gconspóid a chur ar fionraí má chomhlíontar na coinníollacha seo a leanas:
 - (a) gur deimhin leis an mbinse eadrána *prima facie* fiúntas an cháis arna chur isteach ag an bpáirtí a d'iarr na bearta eatramhacha ina iarratas;

- (b) go measann an binse eadrána, ar feitheamh a chinnidh chríochnaithigh, go ndéanfaí díobháil thromchúiseach dholeasaithe don pháirtí a iarrann na bearta eatramhacha in éagmais na mbeart cúiteach a chur ar fionraí; agus
- (c) gur mó an díobháil a rinneadh don pháirtí a d'iarr na bearta eatramhacha trí na bearta cúiteacha atá faoi chonspóid a chur i bhfeidhm láithreach ná an leas i gcur i bhfeidhm láithreach agus éifeachtach na mbeart sin.
5. Ní bheidh feidhm ag fionraí na n-imeachtaí dá dtagraítear sa dara fomhír d'Airteagal III.9(2) in imeachtaí de bhun an Airteagail seo.
6. Ní bheidh ach éifeacht eatramhach ag cinneadh a ghlacfaidh an binse eadrána de réir mhír 4 agus beidh sé gan dochar do chinneadh an bhinse eadrána ar shubstaint an cháis.
7. Mura rud é go socrófar leis an gcinneadh arna ghlacadh ag an mbinse eadrána i gcomhréir le mír 4 den Airteagal seo dáta is luaithe le haghaidh dheireadh na fionraí, rachaidh an fhionraí in éag nuair a ghlacfar an cinneadh críochnaitheach de bhun Airteagal 16(2) den Chomhaontú.
8. Chun amhras a sheachaint, chun críocha an Airteagail seo, tuigtear, le linn don bhinse eadrána leasanna an pháirtí a iarrann na bearta eatramhacha agus an pháirtí eile a bhreithniú, go gcuirfidh sé san áireamh leasanna daoine aonair agus oibreoirí eacnamaíocha na bpáirtithe, ach nach é an toradh a bheidh orthu siúd a chur san áireamh aon seasamh a dheonú do dhaoine aonair nó d'oibreoirí eacnamaíocha den sórt sin os comhair an bhinse eadrána.

AIRTEAGAL III.11

Fianaise

1. Soláthróidh gach páirtí fianaise ar na fíorais arb iad forais a éilimh nó a chosanta iad.
2. Ar iarraidh ó pháirtí, nó ar a thionscnamh féin, féadfaidh an binse eadrána faisnéis ábhartha a mheasann sé a bheith riachtanach agus iomchuí a lorg ó na Páirtithe. Socróidh an binse eadrána teorainn ama do na páirtithe chun freagra a thabhairt ar a iarraidh.
3. Ar iarraidh ó pháirtí, nó ar a thionscnamh féin, féadfaidh an binse eadrána aon fhaisnéis is iomchuí leis a lorg ó aon fhoinsé. Tá sé de cheart ag an mbinse eadrána freisin tuairim saineolaithe a lorg de réir mar is iomchuí leis agus faoi réir téarmaí agus coinníollacha a chomhaontóidh na páirtithe, i gcás inarb infheidhme.
4. Aon fhaisnéis a gheobhaidh binse eadrána faoin Airteagal seo cuirfear ar fáil í do na páirtithe agus féadfaidh na páirtithe tuairimí faoin bhfaisnéis sin a chur faoi bhráid an bhinse eadrána.
5. Tar éis don bhinse eadrána tuairimí an pháirtí eile a lorg, glacfaidh sé bearta iomchuí chun aghaidh a thabhairt ar aon cheist a tharraingeoidh páirtí anuas maidir le cosaint sonraí pearsanta, rúndacht ghairmiúil agus leasanna dlisteanacha rúndachta.
6. Is é an binse eadrána a thabharfaidh breithiúnas ar inghlacthacht, ábharthacht agus neart na fianaise a tíolacadh.

AIRTEAGAL III.12

Éisteachtaí

1. Nuair nach mór éisteacht a bheith ann, déanfaidh an binse eadrána, tar éis dó dul i gcomhairle leis na páirtithe, fógra a thabhairt do na páirtithe fada go leor roimh dháta, am agus áit na héisteachta.
2. Is go poiblí a éistfear cásanna mura ndéanfaidh an binse eadrána, uaithi féin nó ar iarratas ó na páirtithe, a mhalairt a chinneadh ar chúiseanna troma.
3. Déanfaidh cathaoirleach an bhinse eadrána miontuairiscí gach éisteachta a tharraingt suas agus a shíniú. Is iad na miontuairiscí sin amháin a bheidh barántúil.
4. Féadfaidh an binse eadrána cinneadh a dhéanamh an éisteacht a thionól go fíorúil de réir chleachtas an Bhiúró Idirnáisiúnta. Cuirfear na páirtithe ar an eolas faoin gcleachtas sin go tráthúil. I gcásanna den sórt sin, beidh feidhm ag mír 1, *mutatis mutandis*, agus ag mír 3.

AIRTEAGAL III.13

Réamhshocrú

1. Más rud é, laistigh den teorainn ama a leagtar síos leis an bPrótacal seo nó ag an mbinse eadrána, nach mbeidh a ráiteas éilimh curtha isteach ag an iarratasóir, gan cúis leordhóthanach a thaispeáint, ordóidh an binse eadrána go gcuirfear clabhsúr leis na himeachtaí eadrána, mura mbeidh ceisteanna gan réiteach ann a bhféadfadh gá a bheith le rialú ina leith agus más cuí leis an mbinse eadrána déanamh amhlaidh.

Más rud é, laistigh den teorainn ama a leagtar síos leis an bPrótacal seo nó ag an mbinse eadrána, gan cúis leordhóthanach a thaispeáint, nach mbeidh a fhreagra ar an bhfógra eadrána nó ar a ráiteas cosanta curtha isteach ag an gcosantóir, ordóidh an binse eadrána go leanfar de na himeachtaí, gan a mheas gurb ionann an mhainneachtain féin agus glacadh líomhaintí an iarratasóra.

Tá feidhm ag an dara fomhír freisin i gcás nach gcuireann an t-iarratasóir freagra ar fhrithéileamh isteach.

2. Mura dtiocfaidh páirtí, a chomórfar go cuí i gcomhréir le hAirteagal III.12(1), i láthair ag éisteacht agus mura léireoidh sé cúis leordhóthanach gan déanamh amhlaidh, féadfaidh an binse eadrána leanúint den eadráin.

3. Páirtí ar iarr an binse eadrána air go cuí tuilleadh fianaise a thabhairt ar aird, mura ndéanfaidh sé amhlaidh laistigh de na teorainneacha ama a shocraítear gan cúis leordhóthanach a thaispeáint gan déanamh amhlaidh, féadfaidh an binse eadrána rialú a thabhairt ar bhonn na fianaise a bheidh ar fáil aige.

AIRTEAGAL III.14

Dúnadh an nós imeachta

1. I gcás ina léirítear go raibh deis réasúnach ag na páirtithe a n-argóintí a chur i láthair, féadfaidh an binse eadrána dúnadh na n-imeachtaí a dhearbhú.

2. Féadfaidh an binse eadrána, má mheasann sé gur gá sin mar gheall ar imthosca eisceachtúla, cinneadh a dhéanamh ar a thionscnamh féin nó ar iarraidh ó pháirtí na himeachtaí a athoscailt aon tráth sula mbeidh a chinneadh déanta aige.

CAIBIDIL IV

CINNEADH

AIRTEAGAL IV.1

Cinntí

Féachfaidh an binse eadrána lena chinntí a dhéanamh de chomhthoil. Más rud é, áfach, nach féidir cinneadh a dhéanamh de chomhthoil, is é tromlach na n-eadránaithe a dhéanfaidh cinneadh an bhinse eadrána.

AIRTEAGAL IV.2

Foirm agus éifeacht chinneadh an bhinse eadrána

1. Féadfaidh an binse eadrána cinntí ar leithligh a dhéanamh ar cheisteanna éagsúla ag tráthanna éagsúla.
2. Eiseofar gach cinneadh i scríbhinn agus luafar iontu na cúiseanna ar a bhfuil siad bunaithe. Beidh siad críochnaitheach agus ina gceangal ar na páirtithe.
3. Síneoidh na headránaithe cinneadh an bhinse eadrána, beidh ann an dáta a rinneadh é agus luafar ann an áit eadrána. Cuirfidh an Biúró Idirnáisiúnta cóip den chinneadh arna shíniú ag na headránaithe in iúl do na páirtithe.

4. Déanfaidh an Biúró Idirnáisiúnta cinneadh an bhinse eadrána a phoibliú.

Le linn don Bhiúró Idirnáisiúnta cinneadh an bhinse eadrána a phoibliú, urramóidh sé na rialacha ábhartha maidir le cosaint sonraí pearsanta, rúndacht ghairmiúil agus leasanna dlisteanacha rúndachta.

Beidh na rialacha dá dtagraítear sa dara fomhír comhionann le haghaidh na gcomhaontuithe déthaobhacha uile i réimsí an mhargaidh inmheánaigh ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach, agus le haghaidh an Chomhaontaithe seo, an Chomhaontaithe maidir le trádáil i dtáirgí talmhaíochta agus an Chomhaontaithe maidir le ranníocaíocht thráthrialta airgeadais na hEilvéise. Déanfaidh an Comhchoiste na rialacha sin a ghlacadh agus a thabhairt cothrom le dáta le cinneadh chun críocha an Chomhaontaithe seo.

5. Comhlíonfaidh na páirtithe cinntí uile an bhinse eadrána gan mhoill.

6. Sna cásanna dá dtagraítear in Airteagal 15(2) den Chomhaontú, tar éis don bhinse eadrána tuairim na bpáirtithe a fháil, socróidh sé teorainn ama réasúnach sa chinneadh maidir le substaint an cháis chun a chinneadh a chomhlíonadh i gcomhréir le hAirteagal 15(5) den Chomhaontú agus nósanna imeachta inmheánacha na bpáirtithe á gcur san áireamh.

AIRTEAGAL IV.3

An dlí is infheidhme, rialacha maidir le léiriú, idirghabhálaí

1. Is éard atá sa dlí is infheidhme an Comhaontú seo, gníomhartha dlí an Aontais dá dtagraítear ann, chomh maith le haon riail eile den dlí idirnáisiúnta atá ábhartha maidir le cur i bhfeidhm na n-ionstraimí sin.

2. Déanfaidh an binse eadrána cinneadh i gcomhréir leis na rialacha maidir le léiriú dá dtagraítear in Airteagal 12 den Chomhaontú.
3. Ní cheadófar don bhinse eadrána cinneadh a dhéanamh mar idirghabhálaí ná *ex aequo et bono*.

AIRTEAGAL IV.4

Réiteach arna chomhaontú go frithpháirteach nó cúiseanna eile chun an nós imeachta a dhúnadh

1. Féadfaidh na páirtithe, tráth ar bith, réiteach ar a ndíospóid a chomhaontú go frithpháirteach. Cuirfidh siad aon réiteach den sórt sin in iúl go comhpháirteach don bhinse eadrána. Má éilítear formheas leis an réiteach de bhun nósanna imeachta intíre ábhartha ceachtar páirtí, déanfar tagairt san fhógra don cheanglas sin, agus cuirfear an nós imeachta eadrána ar fionraí. Mura gá formheas den sórt sin, nó nuair a bheidh fógra tugtha faoi thabhairt chun críche aon nós imeachta intíre den sórt sin, déanfar an nós imeachta eadrána a dhúnadh.
2. Más rud é, le linn imeachtaí, go gcuirfidh an t-iarratasóir in iúl i scríbhinn don bhinse eadrána nach mian leis na himeachtaí a shaothrú a thuilleadh, agus más rud é, ar an dáta a gheobhaidh an binse eadrána an chumarsáid sin, nach bhfuil aon bheart déanta fós ag an gcosantóir sna himeachtaí, eiseoidh an binse eadrána ordú ina dtaifeadfar go hoifigiúil clabhsúr na n-imeachtaí. Déanfaidh an binse eadrána cinneadh maidir leis na costais, a íocfaidh an t-iarratasóir, má dhealraíonn sé go bhfuil údar leis sin de bharr iompar an pháirtí sin.

3. Más rud é, sula ndéanann an binse eadrána a chinneadh, go dtagann sé ar an gconclúid go bhfuil sé gan chiall nó dodhéanta leanúint de na himeachtaí ar aon chúis seachas na cúiseanna dá dtagraítear i míreanna 1 agus 2, cuirfidh an binse eadrána in iúl do na páirtithe go bhfuil sé ar intinn aige ordú a eisiúint lena gcuirfear clabhsúr leis na himeachtaí. Níl feidhm ag an gcéad fhomhír i gcás ina bhfuil ceisteanna gan réiteach ann ar féidir gur gá rialú ina leith agus más cuí leis an mbinse eadrána déanamh amhlaidh.

4. Cuirfidh an binse eadrána in iúl do na páirtithe cóip den ordú lena gcuirtear clabhsúr leis na himeachtaí eadrána nó den chinneadh a rinneadh trí chomhaontú idir na páirtithe, agus í sínithe ag na headránaithe. Beidh feidhm ag Airteagal IV.2(2) go (5) maidir le cinntí eadrána a ghlacfar trí chomhaontú idir na páirtithe.

AIRTEAGAL IV.5

Cinneadh an bhinse eadrána a cheartú

1. Laistigh de 30 lá tar éis cinneadh an bhinse eadrána a fháil, féadfaidh páirtí, trí fhógra a thabhairt don pháirtí eile agus don bhinse eadrána tríd an mBiúró Idirnáisiúnta, a iarraidh ar an mbinse eadrána aon earráid sa ríomh, aon earráid chléireachais nó chló, nó aon earráid nó easnamh dá samhail a cheartú i dtéacs chinneadh an bhinse eadrána. I gcás ina measfaidh sé go bhfuil údar cuí leis an iarraidh, déanfaidh an binse eadrána an ceartú laistigh de 45 lá tar éis dó an iarraidh a fháil. Ní bheidh éifeacht fionraíochta ag an iarraidh ar an teorainn ama dá bhforáiltear in Airteagal IV.2(6).

2. Féadfaidh an binse eadrána, laistigh de 30 lá tar éis dó a chinneadh a chur in iúl, na ceartúcháin dá dtagraítear i mír 1 a dhéanamh ar a thionscnamh féin.
3. Déanfar na ceartúcháin dá dtagraítear i mír 1 den Airteagal seo i scríbhinn agus beidh siad ina gcuid dhílis den chinneadh. Beidh feidhm ag Airteagal IV.2(2) go (5).

AIRTEAGAL IV.6

Táillí eadránaithe

1. Beidh na táillí dá dtagraítear in Airteagal IV.7 réasúnta, agus castacht an cháis, an t-am a chaitheann na headránaithe air agus na cúinsí ábhartha eile go léir á gcur san áireamh.
2. Déanfar liosta de chúiteamh laethúil agus de na huaireanta uasta agus íosta, a bheidh i gcoiteann ag gach comhaontú déthaobhach sna réimsí a bhaineann leis an margadh inmheánach ina bhfuil an Eilvéis rannpháirteach, chomh maith leis an gComhaontú seo, an Comhaontú maidir le trádáil i dtáirgí talmhaíochta agus an Comhaontú maidir le ranníocaíocht thráthrialta airgeadais na hEilvéise, a bhunú agus a thabhairt cothrom le dáta nuair is gá. Déanfaidh an Comhchoiste an liosta sin a ghlacadh agus a thabhairt cothrom le dáta le cinneadh chun críocha an Chomhaontaithe seo.

AIRTEAGAL IV.7

Costais

1. Iompróidh gach páirtí a chostais féin agus leath de chostais an bhinse eadrána.

2. Socróidh an binse eadrána a chostais ina chinneadh ar shubstaint an cháis. Ní áireofar ar na costais sin ach an méid seo a leanas:

- (a) táillí na n-eadránaithe, a luafar ar leithligh le haghaidh gach eadránaí agus a shocróidh an binse eadrána féin i gcomhréir le hAirteagal IV.6;
- (b) na costais taistil agus costais eile arna dtabhú ag na headránaithe; agus
- (c) táillí agus costais an Bhiúró Idirnáisiúnta.

3. Beidh na costais dá dtagraítear i mír 2 réasúnach, agus an méid atá faoi dhíospóid, castacht na díospóide, an t-am a chaith na headránaithe agus aon saineolaí arna cheapadh ag an mbinse eadrána uirthi agus aon toisc ábhartha eile á gcur san áireamh.

AIRTEAGAL IV.8

Costais a thaisceadh

1. Ag tús na headrána, féadfaidh an Biúró Idirnáisiúnta a iarraidh ar na páirtithe méid comhionann a thaisceadh mar réamhíocaíocht le haghaidh na gcostas dá dtagraítear in Airteagal IV.7(2).

2. Le linn na n-imeachtaí eadrána, féadfaidh an Biúró Idirnáisiúnta taiscí atá forlíontach leo siúd dá dtagraítear i mír 1 a iarraidh ar na páirtithe.

3. Déanfar na méideanna uile arna dtaisceadh ag na páirtithe i gcur i bhfeidhm an Airteagail seo a íoc leis an mBiúró Idirnáisiúnta agus íocfaidh sé amach iad chun na costais a tabhaíodh iarbhír a chumhdach, lena n-áirítear, go háirithe, na táillí arna n-íoc leis na headránaithe agus leis an mBiúró Idirnáisiúnta.

CAIBIDIL V

FORÁLACHA CRÍOCHNAITHEACHA

AIRTEAGAL V.1

Leasuithe

Féadfaidh an Comhchoiste, le cinneadh, leasuithe ar an bPrótacal seo a ghlacadh.